

- ⊕ **Lletres:** Fira del Llibre de Palma
- ⊕ **Teatre:** 'El dolor', amb Ariadna Gil
- ⊕ **Festivals:** Primavera Sound a Barcelona

ENTREVISTA MONTSERRAT FONTANÉ MARE DELS GERMANS ROCA

ANÀLISI

Quina importància té la decisió de dimarts del Tribunal d'Estrasburg?

EDITORIAL VICENT PARTAL Quinze mil gràcies i endavant

{ Avui, 1 de juny de 2019, **Jordi Cuixart i Jordi Sànchez** fa 593 dies que són a la presó, **Oriol Junqueras i Joaquim Forn** 576 i **Carme Forcadell, Dolors Bassa, Raül Romeva, Josep Rull i Jordi Turull** en fa 466 }

VICENT
PARTAL

director@vilaweb.cat

QUINZE MIL GRÀCIES I ENDAVANT

Ara fa vint-i-cinc anys, l'actual editora de VilaWeb, Assumpció Maresma, era la directora del setmanari el Temps i em va demanar de fer el Temps Online, aprofitant els coneixements sobre xarxes i periodisme que jo havia anat adquirint des de 1991. Un any després, el maig de 1995, fundàvem VilaWeb.

Vist des d'avui, el Temps Online i aquella primitiva VilaWeb nascuda el 1995 són eines periodístiques cànides i experimentals. Però tenen el gran valor que varen obrir la porta en el nostre país a un canvi en el sistema de mitjans que va molt més enllà de la tecnologia. Per sort, VilaWeb ha crescut d'una manera que nosaltres aleshores no imaginàvem i, per sort també, paral·lelament a la feina que fèiem nosaltres, molta més gent ha treballat intensament per canviar la manera com els ciutadans rebem informació i la transmetem. Fent una revolució que gairebé ha posat fi al control social dels grans mitjans vinculats al poder. Crec, sincerament, que moltes de les coses que han passat al nostre país i al món tenen molt a veure amb això, deuen molt a aquest canvi.

Des d'aquesta perspectiva, mirar enrere és molt gratificant. Però més que no pas mirar enrere, es tracta de mirar endavant. I en aquest sentit, pensem que ara VilaWeb està

en condicions de fer explotar tot allò que hem creat durant aquests anys de feina.

En el model de VilaWeb, hi ha la voluntat d'encapçalar la innovació periodística als Països Catalans. Tenim una visió al cap i no hem dubtat mai d'invertir tants esforços com foren necessaris, fins i tot quan poca gent entenia què fèiem. Avui volem destacar haver arribat a la xifra de 15.000 subscriptors i haver aconseguit que els diners dels lectors siguin l'ingrés principal del diari. Però volem recordar que vàrem començar aquest projecte de subscripció el 2004 i que vàrem trigar onze anys a convèncer els primers dos mil subscriptors. Ara estem convençuts que la xifra dels 20.000 subscriptors és un objectiu que ens podem proposar per a final del 2020.

És molt difícil per a nosaltres explicar l'emoció que ens provoca que quinze mil de vosaltres hàgeu entès que us demanem cinc euros voluntaris al mes per a poder fer, entre tots,

Ara tenim a les mans un instrument, aquest diari que es diu VilaWeb, per a combatre amb més intensitat que mai, per a dignificar la professió no tan sols amb allò que fem sinó també com ho fem

més sostenible aquest diari que sempre hem posat al servei del bé comú de les llibertats individuals i col·lectives, des del respecte als principis periodístics, però també des del compromís obert i clar i des de la independència més absoluta, rabiosa gairebé, de qualsevol forma de pressió comercial o política.

Nosaltres treballem per a tots, ens pagueu o no. Estem molt orgullosos que VilaWeb tinga la posició de lideratge que té entre els mitjans catalans. I volem ser llegits pel màxim nombre de persones. Per responsabilitat social. Per això hem optat per aquest model en què ens pagueu els qui podeu o voleu però no demanem res als qui no poden pagar-nos.

Ara fa vint-i-cinc anys que vàrem crear el Temps Online, començant el camí que ens ha portat a VilaWeb com és avui. Però els qui la fem, i sobretot els qui la vàrem començar, fa molt temps que lluitem per un periodisme compromès, un periodisme que ha quedat reflectit en la declaració en què creu VilaWeb i que beu directament dels nostres mestres. D'aquells que vàrem conèixer personalment i ens van marcar per sempre, com Ramon Barnils, i d'aquells que han estat una referència intel·lectual, un model a seguir, com Albert Camus.

Per a nosaltres, el periodisme és un combat. Ens hi reconeguem com a part de la lluita que sosté la nostra nació per a ser lliure i justa,

però també com a part de la lluita que milers i milers de periodistes sostenen a tot el món.

I per això, d'ara fins al maig de l'any vinent, quan celebrarem els vint-i-cinc anys de VilaWeb, volem oferir-vos una sèrie de converses amb grans periodistes de tot el món que són referents per a nosaltres, companys de viatge, amics en la forma d'entendre el paper que ha de tenir la nostra professió. Les comencem amb el periodista turc Can Dündar i seguirem amb periodistes de tot el món, gent que ha marcat les seues societats amb la seua feina. Aquest vol ser un homenatge a tots ells i a tots els qui ens han precedit, però també un crit d'atenció sobre què passa amb la premsa i els mitjans. Fa vint-i-cinc anys, ja no ens reconeixíem en molts dels mitjans que ens envoltaven i en les seues maneres de fer, i vint-i-cinc anys després, malauradament, continuem assistint estupefactes a actuacions que denigren completament el compromís social del periodisme i demostren que les amenaces per a controlar la llibertat d'expressió i de publicació arriben avui per més camins, i de vegades més sibil·lins, que mai.

La diferència és que ara tenim a les mans un instrument, aquest diari que es diu VilaWeb, per a combatre amb més intensitat que mai, per a dignificar la professió no tan sols amb allò que fem sinó també com ho fem. Quinze mil gràcies per ajudar-nos i, amb el vostre permís, continuarem treballant. 📺

CRATURES A L'HORA DEL PATI

MERCÈ IBARZ

Fotograma del film 'L'hora del pati', de la cineasta francesa Claire Simon.

vw

Claire Simon participa en la Mostra de Films de Dones amb tres documentals sobre l'ensenyança pública i una 'master class' a la Bonne

Ha començat una nova edició de la veterana i imprescindible Mostra Internacional de Films de Dones que se celebra a Barcelona des de fa més de vint anys, des del 1993, sense interrupció, sobreposant-se a les dificultats sempre que se n'han presentat, no poques vegades. Del programa d'enguany és un gust avui escriure aquestes ratlles en particular per a destacar la participació i presència de la cineasta francesa Claire Simon, amb tres films que es veuran a la Filmo aquesta setmana entrant i una *master class* a càrrec seu dijous que ve a la Bonne.

Fa uns quants anys em vaig interessar pel cine documental com a investigadora i com a professora universitària incipient llavors. No era gaire conegut entre nosaltres, i vaig tenir la sort de treballar amb un equip, a la UPF, que s'hi interessava molt, de manera institucional també: els inicis de la selecció de títols de la mostra televisiva internacional Miniput, de programes de qualitat, i el Màster de Documental de Creació van sorgir llavors i demostren, un any rere un altre, com la Mostra de Films de Dones, que és anterior, una decidida bona salut. En el cas del màster, boníssima perquè a més de celebrar-se ajuda a la producció i realització de documentals. Però el que vull recordar és una altra cosa.

L'interès pel documental m'havia vingut de l'ocasió de veure'n. No dic res d'extraordinari, és clar, la frase només vol dir

Claire Simon presenta a Barcelona dos documentals més sobre l'educació pública, l'un amb els candidats a entrar a l'escola pública de cine i l'altre amb els alumnes d'un institut de la perifèria parisenca

que per veure'n havia hagut de córrer món. Vaig anar seguint festivals per terres franceses, on més podia copsar llavors l'idioma. En el documental és imprescindible, i no sempre és fàcil de seguir perquè recull els registres més col·loquials i la parla interrompuda de la vida diària. Frases que no s'acaben, argots, en fi, tot això que fem quan parlem i que els mitjans i els formats audiovisuals dominants, sigui el cine de ficció o un telenotícies, escamotegen (les tertúlies són un cas a part de les praxis lingüístiques que deixo de banda per a no desesperar...).

I així vaig descobrir Claire Simon i el seu primer film, *Récréations*, del 1992, el primer que programa la Mostra a la Filmo aquest dimecres. És l'hora del pati en una escola d'un barri de la capital francesa gens aspre, ho veiem per la manera com van vestits la família i les criatures quan hi arriben. És on va a estudi la filla de la pròpia directora, convidada per l'escola a fer aquest film que, amb els anys, ha esdevingut una joia més i més eloqüent.

Sense dir ni piu al llarg de gairebé una hora que dura, tret d'una primera frase llegida en off, el film juga amb el doble sentit que pot tenir en francès el títol: l'hora del pati, la recreació de situacions. Criatures que no arriben a deu anys van fent la seva, junts i separats, reconstruint, recreant els rols que tanta gent vol pensar que famílies i escoles com aquestes miren de no reproduir ni introduir en les relacions. No hi ha res en aquesta pel·lícula sobrer, i tot sovint et quedes amb un pam de nas pel que veus a la pantalla.

Claire Simon ha seguit treballant com a documentalista en dos camps principals, aquest de l'educació reglada i el del món del treball. A Barcelona es veurà també, en estrena, *Le concours* ('La prova d'accés', 2016), l'examen de selecció d'alumnes candidats a l'escola de cinema parisenca pública Fémis, creada el 1943 (divendres) i, en pre-estrena, *Premières solitudes* ('Primeres solituds'), rodat en un institut dels suburbis parisencs (dissabte). Les dues sessions comptaran amb la presència de la directora, aquesta excel·lent cineasta que és Claire Simon, nascuda a Londres i formada a la Provença, on va estudiar etnologia i les llengües àrab i berber abans de passar, autodidacta, al cine i la tele, on ha fet de guionista, actriu, directora de fotografia, muntadora i finalment realitzadora. Aneu-la a veure, no ho lamentareu pas... 📺

LA MANIPULACIÓ SISTEMÀTICA DEL CERCLE D'ECONOMIA

PERE MARTÍ

El president de l'entitat es queixa a Torra de la pèrdua de poder de l'economia catalana després d'haver traslladat a Madrid l'empresa que presideix. EFE

El president de l'entitat es queixa a Torra de la pèrdua de poder de l'economia catalana després d'haver traslladat a Madrid l'empresa que presideix * El PSPV i Compromís posen límits al pes de Podem al futur Consell *** El govern balear documenta 2.077 assassinats durant la guerra del 36-39**

TEMA DEL DIA

Hostilitat. Cada any es repeteix el mateix ritual. El Cercle d'Economia organitza unes jornades en un hotel de Sitges, on en teoria es reuneix el bo i millor de la classe empresarial catalana, tot i que cada vegada amb menys èxit. Les jornades s'obren amb una intervenció del president de la Generalitat i es clouen amb una del president espanyol. Des que va començar el procés sobiranista, els empresaris sempre han demanat la mateixa cosa: diàleg i pactisme amb Madrid. El missatge és que el procés perjudica l'economia catalana, tot i que s'ha demostrat que no és veritat. A vegades amb una certa hostilitat, sobretot quan el convidat va ser el president Carles Puigdemont, a qui van censurar el torn de

preguntes. En canvi, la sessió de clausura es converteix en una sessió de massatge al president espanyol de torn, tant si és del PSOE com del PP. També li demanen diàleg, però no li retreuen mai la manca d'inversió de l'estat a Catalunya ni un sistema de finançament equivalent al concert econòmic. Tant el president del Cercle com els assistents són molt més genuflexes amb el president espanyol que no pas amb el català.

Enguany, la trobada ha coincidit amb la dada escandalosa que la inversió executada de l'estat a Catalunya l'any passat es va situar en un 10,4% del total, el percentatge més baix des del 2015, segons dades de la Generalitat i del Ministeri d'Hisenda espanyol. En total,

Tant el president del Cercle com els assistents són molt més genuflexes amb el president espanyol que no pas amb el català

Els empresaris del Cercle d'Economia haurien de ser la punta de llança de la reivindicació, però en canvi, any rere any, callen, claudiquen i l'única pressió que fan és contra l'independentisme

la inversió de l'administració i de les empreses públiques de l'estat espanyol van destinar 757 milions d'euros dels 7.241 pressupostats. És a dir, només el 10% de la inversió executada el 2018. No és una excepció, sinó que passa cada any. Els anys 2016 i 2017, aquesta inversió va ser del 10,5% i el 13,2%. És a dir, unes xifres irrisòries que haurien d'indignar l'empresariat, perquè això sí que perjudica l'economia del país, sí que empobreix Catalunya. A més, són uns diners que surten de Catalunya i que no tornen, amb un dèficit fiscal crònic que Catalunya suporta des de fa anys i que els experts situen en 15.000 milions d'euros anuals, el 8% del PIB català.

Amb aquest marc, els empresaris del Cercle d'Economia haurien de ser la punta de llança de la reivindicació, però en canvi, any rere any, callen, claudiquen i l'única pressió que fan és contra l'independentisme. Enguany, el president del Cercle, Juan José Bruguera, va advertir el president Quim Torra que la pèrdua de poder econòmic de Catalunya començava a notar-se. I ho deia el

president de la immobiliària Colonial, que va traslladar la seu a Madrid i és una de les empreses que cotitza a l'Íbex 35. Igual com van fer alguns dels assistents, seguint les pressions del govern espanyol. Doncs són aquests els qui retreuen al president que l'economia catalana vagi malament. Però és que, a més, les dades els desmenteixen. Com els va explicar Torra mateix, Catalunya ha passat d'un creixement negatiu del PIB del -3,4% l'any 2012, a un creixement del 2,6% el 2018. I ja fa 5 anys que creix ininterrompudament. La creació de societats ha augmentat un 4,1% el primer quadrimestre i Catalunya encapçala les exportacions a l'estat espanyol, tant pel que fa a facturació (amb 25% total) com en empreses exportadores regulars (un 33,3% del total). Pel que fa al mercat de treball, fa sis anys, Catalunya tenia una taxa de desocupació del 24,4%. Avui, després d'una reducció interanual continuada, se situa a l'11,6%, gairebé 13 punts menys.

Però les dades no interessien als empresaris del Cercle. La diferència amb fa uns anys és que ara el Cercle ja no és l'única veu dels empresaris catalans, com tampoc ho és el Foment del Treball i menys encara l'arnat Circulo Equestre. Després de la victòria de la candidatura Eines de País a la Cambra de Barcelona i altres cambres, sabem que hi ha una altra mena d'empresaris, disposats a tirar endavant l'economia catalana sense haver de fer genuflexions a Madrid per poder mantenir obertes les empreses o continuar en el càrrec.

MÉS QÜESTIONS

El PSPV i Compromís posen límits al pes de Podem al futur Consell. El PSPV, Compromís i Unides Podem-Esquerra Unida han reprès les negociacions per a tancar el nou Acord del Botànic. La reunió, que s'ha fet a la seu dels socialistes a València, ha començat a les deu del matí i s'ha allargat unes quatre hores. Els assistents l'han qualificada de productiva i satisfactòria, i han acordat de tornar a reunir-se el 5 de juny. La

qüestió principal que s'ha abordat és la que centra la tercera comissió de treball, la més important, que dissenyarà l'estructura del nou govern encarregat d'executar l'acord programàtic que tanquen els socis. Tot i això, encara no s'ha concretat quin nombre de conselleries el conformaran. L'objectiu és que abans del 12 de juny, dia en què hi ha prevista la sessió d'investidura a les Corts, el pacte estigui enllestit.

Abans d'entrar a la reunió, el secretari general de Podem, Antonio Estañ, s'ha mostrat optimista i confiava que les negociacions avançarien molt, tot i que diu que és massa aviat perquè surtin els primers noms dels futurs consellers. Unides Podem vol que el 'mestissatge' del qual es parla en aquestes negociacions s'estengui a tots els llocs possibles i arribi a la Presidència i la Vice-presidència. Diu que és una mesura per a evitar el monopoli del PSPV o Compromís. Però la proposta no ha arribat gaire lluny, i els socialistes els han recordat els resultats de les eleccions. Manuel Mata creu que és 'lleig' exigir i, tot i estar a favor de la participació de Podem en el govern, els demana que siguin compromesos i lleials 'sense voler assaltar el cel'. Compromís veu amb bons ulls la incorporació d'Unides Podem en matèries competencials, però insisteix que cal estudiar com es materialitza això, perquè tenen vuit diputats i, per tant, la seva situació no és la mateixa que la dels altres dos socis. 'El més important és que aquest govern ha d'estar molt cohesionat, perquè sabem què tenim davant', ha dit la coportaveu de Compromís, Àgueda Micó.

La Unió de Llaureadors denuncia que el preu de la fruita d'estiu ha caigut un 60% respecte del 2018. La campanya de fruita d'estiu acaba de començar i, segons la Unió de Llaureadors, els preus són actualment un 60% més baixos que al començament de la campanya de l'any passat. En el cas de la nectarina, la mitjana de preu és un 67% inferior; la de la bresquilla, un 55%; i la de l'albercoc, un 55%. La situació contrasta amb els

preus que paguen els consumidors als supermercats i les grans cadenes de distribució, on es multipliquen fins i tot per cinc. En un comunicat, expliquen que no entenen aquestes diferències de preu tan grans ni com pot ser que el preu del productor sigui tan baix. Expliquen que la producció d'enguany és superior a l'anterior, però la del 2018 va ser anormalment baixa i enguany ja torna als seus valors productius normals. 'Si comparem la producció d'aquesta campanya amb la del 2017, veurem que al nostre territori la producció de nectarines de fa dos anys va ser un 10% superior i el preu, un 50% més alt que l'actual. En el cas de les bresquilles extraprimerenques, la producció del 2017 va ser un 7% superior a l'actual i el preu que va rebre el productor va ser un 30% superior', diuen en un comunicat.

El govern balear documenta 2.077 assassinats durant la guerra del 36-39. El govern ha elaborat un cens de víctimes de la guerra del 36-39 i la dictadura franquista que recull els casos de 2.077 persones que van ser assassinades durant la contesa i en l'etapa de repressió posterior. La Conselleria de Cultura, Participació i Esports ha informat al consell de govern de la conclusió dels treballs d'elaboració d'aquest cens, previst a la llei de memòria, que està pendent de ser ratificada per la comissió que gestiona el desenvolupament de la normativa. Dels 2.077 assassinats sense consell de guerra o executats, 1.544 van morir a Mallorca, 346 a Menorca i 187 a Eivissa i Formentera. Aquest registre oficial recull la llista de persones que tenen la consideració de víctimes segons uns criteris establerts a la llei de memòria i reconeixement democràtics. El cens es digitalitzarà i tindrà caràcter públic perquè pugui ser consultat. Disposarà d'informació diversa sobre els fets ocorreguts i la tipologia de la repressió que va patir la víctima, a més d'altra informació rellevant. La importància recau en el fet que a partir d'aquest document es podran impulsar mesures de reparació a les víctimes. Cadascun dels noms que

Martí l'Humà. WIKIMEDIA COMMONS

figuren en el cens és avalat per la seva font històrica, que determina el rigor del registre. A més, s'especifica quina mena de repressió va patir la víctima (assassinat sense consell de guerra, execució, presó, desterrament, exili, confiscació de béns, etc.).

El govern d'Andorra no reformarà a fons la llei de funció pública. El cap de govern, Xavier Espot, ha dit que no hi hauria cap reforma a fons de la llei de funció pública, tal com demanen els sindicats. Al marge dels dos articles declarats inconstitucionals i alguna puntualització, no hi haurà més canvis a curt termini. Espot ha dit que els socis de govern, Liberals i Ciutadans Compromesos, estan d'acord amb aquesta decisió i prioritzen el desplegament reglamentari per al text legislatiu que fa ben poc que ha entrat en vigor. Les paraules d'Espot arriben l'endemà del nomenament de l'ex-vo cal del Col·lectiu de Funcionaris de la Policia Lara Vilamala com a secretària d'Estat de la Funció Pública i Reforma de l'Administració. Qui serà la mà dreta

de la ministra Judith Pallarés haurà de fer front als canvis que el govern ha de fer a la llei per complir la sentència del Tribunal Constitucional. Cal recordar que Vilamala, en el paper de sindicalista, va ser molt bel·ligerant amb l'anterior govern demòcrata i que ara forma part d'un executiu del mateix partit. Concretament, va ser molt activa en la preparació de les jornades de vaga del març del 2018 contra la llei de funció pública.

LA XIFRA

3.796 reserves ja s'han registrat a la web de Formentera per a entrar amb vehicle a l'illa durant els mesos de juliol i agost, segons el Consell Insular. En total, 1.936 han estat formulades per a turismes de visitants, 823 per part de residents de Formentera i 204 de residents d'Eivissa.

TAL DIA COM AVUI

El 31 de maig de 1410, va morir Martí l'Humà, sobirà dels territoris de la Corona d'Aragó i el darrer del llinatge del Casal de Barcelona. És soterrat al monestir de Poblet. III

MONTSERRAT FONTANÉ

‘No he arribat a entendre la cuina que fan els meus fills’

Entrevistem la mare dels germans Roca, del Celler de can Roca, amb qui van aprendre a cuinar

ALBERT SALAMÉ

MONTSERRAT SERRA

Montserrat Fontané és la mare de Joan, Josep i Jordi Roca, del Celler de can Roca, establiment amb tres estrelles Michelin i dues vegades destacat com a millor restaurant del món. Montserrat Fontané és coneguda per ser la mare d'un equip de tres germans que són avui

la punta de llança de l'alta cuina a Catalunya. Ella va ensenyar a cuinar al seu fill gran, en Joan. Ella va aixecar el negoci familiar, un bar modestíssim en un barri dels afores de Girona. I és d'aquest ambient i de la cuina tradicional, una cuina en part de pagès i en part de fonda, que es van posar els fonaments de les vides

dels tres germans Roca. Per això hem parlat amb ella, per conèixer-la millor i, de retruc, conèixer-los millor a ells. La història de la Montserrat és una història de treball i d'emprenedoria.

—Heu portat molt de tragí molts anys, oi?

En Kubala sempre dormia amb la finestra oberta i quan li portava l'esmorzar era quan la hi tancava

La meva obsessió era muntar un negoci per donar feina als fills quan fossin grans

—Molt, molt. Abans ho portava tot jo, però ara ja no puc. Estic a punt de fer vuitanta-tres anys. Però encara em poso a la cuina cada dia una estona. Donem molts menjars, al cap del dia. Però a la nit ara ja no obrim.

—**Vau néixer a prop de Girona, a Sant Martí de Llémena. Expliqueu-nos un primer record que us vingui vinculat amb la vostra infantesa. Si tanqueu els ulls, què veieu?**

—Veig que la casa on vaig néixer avui se'n va a terra. I em fa un mal! La casa se'n va a terra i em sap molt de greu.

—**Era un mas i vaig néixer a pagès.**

—A casa érem quatre germanes. Dues érem bessones, la Núria i jo. I ens vam criar amb la llet d'una vaca que es deia Maduixa. Vam néixer el 8 de juny del 1936, poc abans d'esclatar la guerra. Quan tenia catorze o quinze anys ja anava a matar el porc a altres cases i sabia netejar els budells i ho sabia fer tot. Fèiem de tot, perquè després de la guerra a casa no n'hi havia, de cèntims. A vegades la meva germana cuinava i jo servia en algunes cases que feien celebracions. I penseu que el pare es va morir jove, a quaranta-sis anys, i fèiem moltes feines per subsistir. Quan el pare es va morir no hi havia cap home a casa i la meva germana gran, la Maria, es va casar. El seu home era un bon negociant. Però a mi i a la meva germana bessona ens enviava a buscar la llet a Granollers de Rocacorba i ens havíem de llevar a les quatre de la matinada. Hi anàvem amb un carro i un burro i carregàvem dos bidons de llet. A les set passava el camió a recollir els bidons. La meva germana era molt tranquil·leta, però jo no, jo era un nervi.

—**El vincle amb la terra i la relació amb el bestiar el vaig tenir des de la naixença. Però, com vaig aprendre a cuinar?**

—El meu cunyat va comprar l'hostal ca l'Espart, que després en diria can Lloret, a la plaça de la Independència de Girona, i tots ens hi vam traslladar a viure. La meva germana gran cuinava

i jo servia les taules. Però, de fet, fèiem el que calgués. I quan tenia disset o divuit anys, vaig marxar a treballar a Caldes de Malavella, al Termes Victòria. Treballàvem tot el dia, de vuit a onze, i encara fregàvem el terra de genolls. Però jo m'hi trobava bé. Els caps de setmana venien els jugadors del Barça, venia en Kubala. I com a anècdota us diré que en Kubala sempre dormia amb la finestra oberta i quan li portava l'esmorzar era quan la hi tancava.

—**I quan vaig tornar a Girona?**

—Jo hi estava molt bé, al Termes Victòria, encara que treballava molt, però quan feia un any que hi era, si fa no fa, un dia em van telefonar. Era una cosa ben estranya en aquell temps i vaig pensar el pitjor. Però resulta que em trucava qui acabaria essent el meu home, que després de tants mesos em deia que em trobava a faltar i que ens poséssim a festejar. Érem del mateix poble i ell sempre explica que em va conèixer quan vaig néixer, perquè la seva mare el va portar a veure les bessones. Aleshores no era gens corrent tenir bessonada. I jo no sabia pas què fer, perquè al Termes Victòria també hi tenia molts pretendents. En vaig parlar amb la meva germana gran i em va dir 'torna' i vaig tornar.

—**I us vaig posar a festejar i us vaig casar.**

—Ell conduïa un autobús, que havia estat del seu oncle i que després es va vendre a la Hispano-Ilariense. El meu home era feliç anant amb autobús. I un dia fent el trajecte va veure que es venia un bar al nucli Germans Sàbat. Era una barraca, no tenia ni teulat. De fet, era una nau partida pel mig: una part era una barberia i una altra era el bar. I vam comprar la barraca. En aquell moment no hi havia res al voltant i la família ens deia: 'Què hi aneu a fer, allà dalt?' Era un barri d'immigrants andalusos i jo de seguida vaig començar a servir-los tapes. Ens vam quedar aquest bar perquè la meva obsessió era muntar un negoci per donar feina als fills quan fossin grans. Jo aleshores ja tenia en Joan, amb tres anys, i en Josep, amb un i mig.

*La cuina tradicional
hi serà sempre*

ALBERT SALAMÉ

—Li vau posar can Roca. Com van anar els primers anys?

—Pocs mesos després d'obrir el bar, van obrir la fàbrica Nestlé més amunt i també la Frigo una mica més avall. I com que només hi havia el nostre bar, tothom venia cap aquí. I els diumenges fèiem casaments. El 1969 ja vam fer obres i vam aixecar dos pisos, un menjador a dalt del bar i a sobre dormitoris. Quan van començar a fer l'autopista ens van començar a demanar habitacions i també vam començar a omplir.

—Sou tota una emprenedora.

—Oh, i tant! I sense por ni mandra. Era jo qui deia al meu home: 'Va, vinga, fem les obres.' Ell no les hauria fetes. I el dia més feliç per a mi va ser el dia que vaig tenir els fills dormint a dalt i vaig poder acompanyar-los al llit. És que abans teníem la casa més avall i la feina no em permetia de dir-los bona nit. Ha estat una vida molt sacrificada.

—I quina mena de plats fèieu al començament de can Roca?

—Els que havia après de la meva germana a can Lloret. Al primer banquet vaig cuinar arròs i vedella amb bolets. Al bar fèiem moltes tapes, que és el que demanava la gent.

—I els famosos calamars?

—També els vaig portar de can Lloret, i avui, més de cinquanta anys després, els continuem fent igual, com els ronyons, els xampinyons... I la gent del barri es va adaptar a aquesta cuina.

—Com definiríeu la cuina que feu?

—És cuina tradicional, de tota la vida.

—Sovint es parla de la cuina tradicional com una cuina senzilla i modesta. Sembla que es desmereixi. I, en canvi, també es diu que es va perdent aquesta cuina, que la transmissió s'ha trencat i que la gent ja no sap fer la vedella amb bolets, per posar un exemple.

—Aquesta cuina no es perdrà pas. Mi-reu, el meu nét gran no vol fer la cuina del Cellar, vol fer la meva cuina. I, per altra banda, no es pot dinar cada dia

el menú del Cellar, quedes massa tip. És cert que ara la gent no sap fer ni un sofregit, però això és posar-hi voluntat. Jo crec que la cuina tradicional hi serà sempre. És la que s'ha fet tota la vida. I no anirem pas enrere. Aquesta cuina no costa, és voler-la fer. S'ha de començar per aprendre a fer un sofregit ben fet. I no s'ha de desmerèixer aquesta cuina. No costa de fer, però no és senzilla, començant pel sofregit. Nosaltres tardem tres hores a fer el sofregit, primer coent la ceba dues hores, perquè quedi ben cuita, i anar remenant-la que si no es cremaria, i després la tomata.

—Heu arribat a entendre la cuina que fan els vostres fills?

—No. Sincerament, no. I encara penso: 'Tan tranquils que estaríem a casa!' És el que veu el meu nét gran, en Marc, el fill d'en Joan, que estudia l'últim any a l'Escola d'Hostaleria de Girona. I en Martí, el gran d'en Josep, també sembla que serà cuiner. Estic contenta.

—Potser no enteneu la cuina del vostre fill Joan, però ell sí que reconeix que és deutor de la vostra. Us ha dedicat diversos llibres: *La cuina de la meva mare* i *Cuina mare*.

—Sí, però és un camí que no sé com l'ha fet. La volta al món els ha marcat, és clar. Al principi, en Joan em donava a tastar els plats nous. Perquè fins que van tenir dues estrelles Michelin els vaig tenir al costat. El primer Cellar de can Roca era l'edifici del costat del bar. Vaig comprar aquesta casa pensant que podrien venir-hi a viure ells i quan em van dir que volien obrir un restaurant, els vaig dir: 'Ja en tenim un, de restaurant!'. I mira. Amb la segona estrella van fer el restaurant nou una mica més avall.

—La pràctica de la cuina tradicional va associada a uns coneixements, uns gustos, un ritme vital marcat per les quatre estacions, que vol dir una relació amb el producte de temporada, amb el bestiar i amb les festivitats. Una cuina que no ens permet córrer. Però la vida ens fa córrer. Algun consell per a les famílies

ALBERT SALAMÉ

que no volen perdre aquest patrimoni culinari però que els toca córrer?

—És qüestió d'organització. Pots cuinar el dia que tinguis temps i congelar per porcions.

—Heu dit alguna vegada que el vostre plat preferit és la sopa de menta, però que us la preneu quan no us trobeu fina. De debò que aquest és el vostre plat preferit?

—Oh, i tant! M'agrada molt. En menjàvem molta, de sopa de menta, quan era petita al mas. I avui, quan la prenc, el gust em torna cap allà.

Hem fet l'entrevista a l'entrada del menjador gran de can Roca, el que durant uns anys va acollir el primer Cellar de can Roca. Són les dotze del migdia i tot l'equip del celler dina al restaurant de la mare. Per fer les fotografies, Montserrat Fontané es posa el davantal i cap a la cuina. I no en sortirà encara. Ella acabarà de controlar les coccions, entre cassoles i fogons, remenant salses, controlant l'arròs, que és dijous. ■

Fins que van tenir dues estrelles Michelin els vaig tenir al costat

Els presos polítics a la sala de plens del Tribunal Suprem espanyol. ACN

Quina importància té la decisió de dimarts del Tribunal d'Estrasburg?

Tribunals L'aval al Tribunal Constitucional espanyol per la suspensió del ple del parlament convocat el 9 d'octubre del 2017 no hauria de ser cap entrebanc per a la futura demanda dels presos polítics al TEDH

ROGER GRAELLS FONT

Dimarts, tothom estava pendent del pronunciament del Tribunal d'Estrasburg sobre la demanda presentada per la presidenta del parlament Carme Forcadell i setanta-cinc diputats més –dels grups de Junts pel Sí, la CUP i Catalunya Sí que Es Pot– contra el Tribunal Constitucional espanyol (TC) per la suspensió preventiva del ple convocat el 9 d'octubre del 2017. La mesa havia

convocat aquell ple dos dies després de la proclamació del resultat definitiu del referèndum del Primer d'Octubre, però el PSC va presentar un recurs d'empara al TC, que va suspendre el ple.

Set magistrats de la sala tercera del Tribunal Europeu dels Drets Humans (TEDH), entre els quals l'espanyola María Elósegui, van inadmetre la demanda de Forcadell i la resta de diputats contra Espanya amb l'argument que no estava ben fonamentada, en una decisió que no té valor de sentència.

El TEDH sí que entra a valorar el fons de la demanda

Allò va provocar una gran alegria en els àmbits mediàtics espanyols i tensió en una picabaralla a Twitter entre l'advocat Gonzalo Boye i l'ex-conseller d'ERC Josep Huguet, qui havia qüestionat l'estratègia de Boye sense esmentar-lo. L'advocat Andreu Van den Eynde va intervenir-hi per dir que la lletrada que havia presentat la demanda, signada per ell mateix, va fer-ho tan bé com va poder.

Ara bé, el TEDH sí que entra a valorar el fons de la demanda. La desestima per-

La presència d'un jutge representant de l'estat afectat és habitual

La possible explicació que hi troba és que el TEDH treballa amb jurisprudència que s'ha aplicat en aquesta decisió sense que fos pertinent ni adequada en aquest cas

què entén que la convocatòria del ple del 9 d'octubre es va fer d'acord amb la llei del referèndum aprovada al parlament el 6 de setembre, suspesa pel TC l'endemà mateix. JxSí i la CUP van resoldre l'entrebanc convocant un ple el 10 d'octubre sense cap referència a la llei del referèndum, en el qual Puigdemont va proclamar la independència i després va proposar de suspendre'n els efectes, tal com recull el mateix Tribunal d'Estrasburg.

El TEDH avala la suspensió preventiva del ple que va fer el TC i recorda la sentència del 26 d'abril de 2018 en què es reafirmava en la suspensió. A més, refusa la demanda perquè diu que la queixa dels setanta-sis diputats sobiranes no està argumentada. Un altre punt que ha decantat la balança és el fet que la demanda dels diputats catalans argumentés que no van poder presentar al·legacions contra la suspensió preventiva del TC. En aquest sentit, el TEDH recorda que el Parlament de

Catalunya com a institució sí que va poder formar part del procediment d'empara que va acabar amb la sentència del TC de l'abril del 2018.

El significat de la decisió

Normalment, en una decisió d'admissibilitat o inadmissibilitat, el Tribunal d'Estrasburg no entra al fons de la demanda. En canvi, aquesta vegada sí que ho ha fet. 'Crec que ho han fet perquè saben que vindran molts casos sobre què va passar a Catalunya i volen tenir-ho ben apamat i lligat', reflexiona David Bondia, professor de Dret Internacional i president de l'Institut de Drets Humans de Catalunya.

La presència d'un jutge representant de l'estat afectat és habitual, perquè aporta el punt de vista de l'ordenament jurídic intern, segons el professor. Pel que fa al contingut de la decisió del TEDH, explica que el Conveni Europeu de Drets Humans consagra la llibertat d'expressió i de reunió,

però es preveuen ingerències puntuals si hi ha tres requisits: previsió legal, finalitat legítima i proporcionalitat.

La previsió legal és l'existència, o no, d'una llei que permeti la intromissió en el dret de llibertat de reunió, en el qual se centra l'anàlisi del TEDH. En aquest cas, el Consitucional tenia la facultat de suspendre preventivament el ple. La finalitat legítima es vulnerava amb l'argument que calia protegir el dret de terceres parts, és a dir, de les minories parlamentàries, i per aquest motiu també s'ha considerat que la decisió del TC era proporcional.

Bondia diu que no troba desgavellada la decisió del TEDH, però es mostra crític amb el fet que faci judicis de valor en una decisió d'inadmissibilitat com aquesta. Es refereix al qüestionament que perillava la seguretat i l'ordre públic: 'Pot considerar que la suspensió era necessària per a protegir els drets i llibertats de terceres persones, i així ho havia argumentat, però

després se'ls en va anar la mà, perquè no és veritat que hi hagués cap perill per a la seguretat i l'ordre.'

La possible explicació que hi troba és que el TEDH treballa amb jurisprudència que s'ha aplicat en aquesta decisió sense que fos pertinent ni adequada en aquest cas. 'L'anàlisi de la previsió legal i la finalitat legítima que fan no argumenta allò que després diuen sobre l'ordre públic i la seguretat. Només es parla de la protecció dels drets de les minories', conclou.

Afectarà aquesta decisió a futures demandes de l'independentisme i dels presos polítics al TEDH? 'Crec que no. Ells tenen clar que els n'arribaran diverses, però en aquestes futures demandes es qüestionarà l'empresonament, el procés judicial degut... Anirà per una altra banda.' Tanmateix, recomana que les demandes no plantegin res més sobre el ple suspès del 9 d'octubre perquè Estrasburg ja s'hi ha pronunciat. ■

JxCat: el vot diferencial a les europees i municipals per l'efecte Puigdemont

Eleccions 28-A i 26-M El vot dual ha portat a guanyar ERC en les espanyoles i municipals, i JxCat en les europees

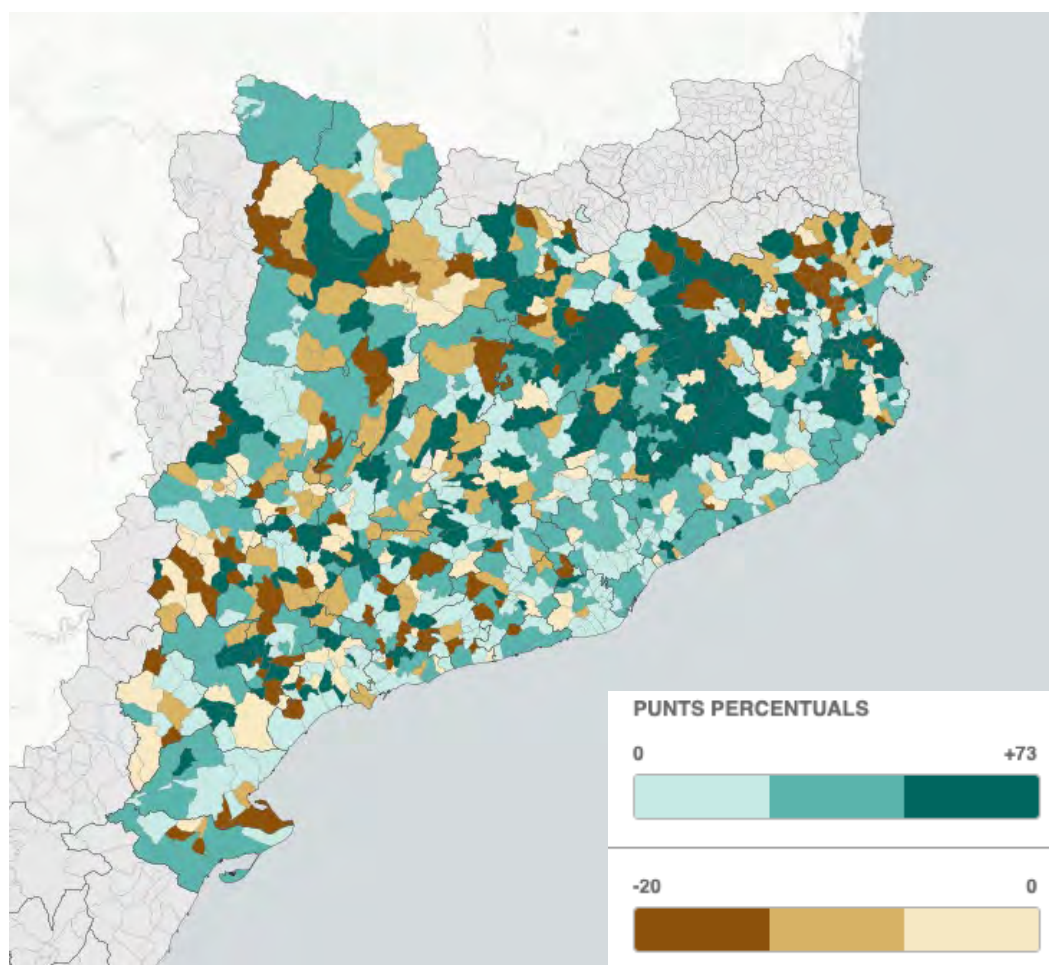
ALEXANDRE SOLANO

La candidatura Lliures per Europa va guanyar les eleccions europees de manera còmoda, amb prop d'un milió de vots, un resultat que ha contrastat amb el de les espanyoles i municipals, on ERC ha dominat el mapa polític principal.

L'efecte de Carles Puigdemont a les eleccions europees ha estat clar, ha aconseguit mobilitzar cap a la seva candidatura una part important de votants aliats a la seva formació, mentre que JxCat va recular a les municipals.

Si Junts per Catalunya (JxCat) va obtenir una mica més de mig milió de vots (557,367) a les municipals, a l'urna del costat, la de les europees, n'assolia 987.149, gairebé el doble (+430.000), malgrat que les dues votacions eren el mateix dia.

Sobre el mapa es pot comprovar l'augment del suport a la candidatura europea de JxCat respecte al vot que va aconseguir a les municipals. El creixement va ser a tot arreu, d'onze punts percentuals en el conjunt del Principat. On més va créixer va ser a la demarcació de Barcelona (+16) i a la de Girona (+16).

Cal remarcar especialment la zona de l'Alt Ter (Osona, Lluçanès i Ripollès), on va arribar a pujar trenta o quaranta punts en molts llocs.

No obstant això, hi ha llocs on el vot de JxCat va ser més alt a les municipals, principalment als quaranta-dos municipis on l'única candidatura que hi havia era

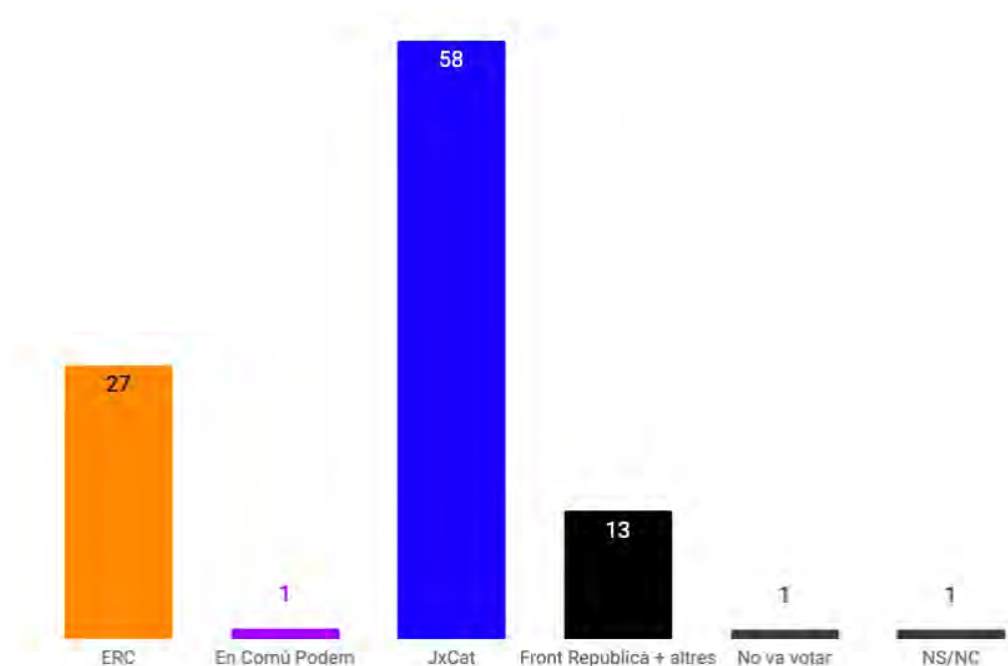
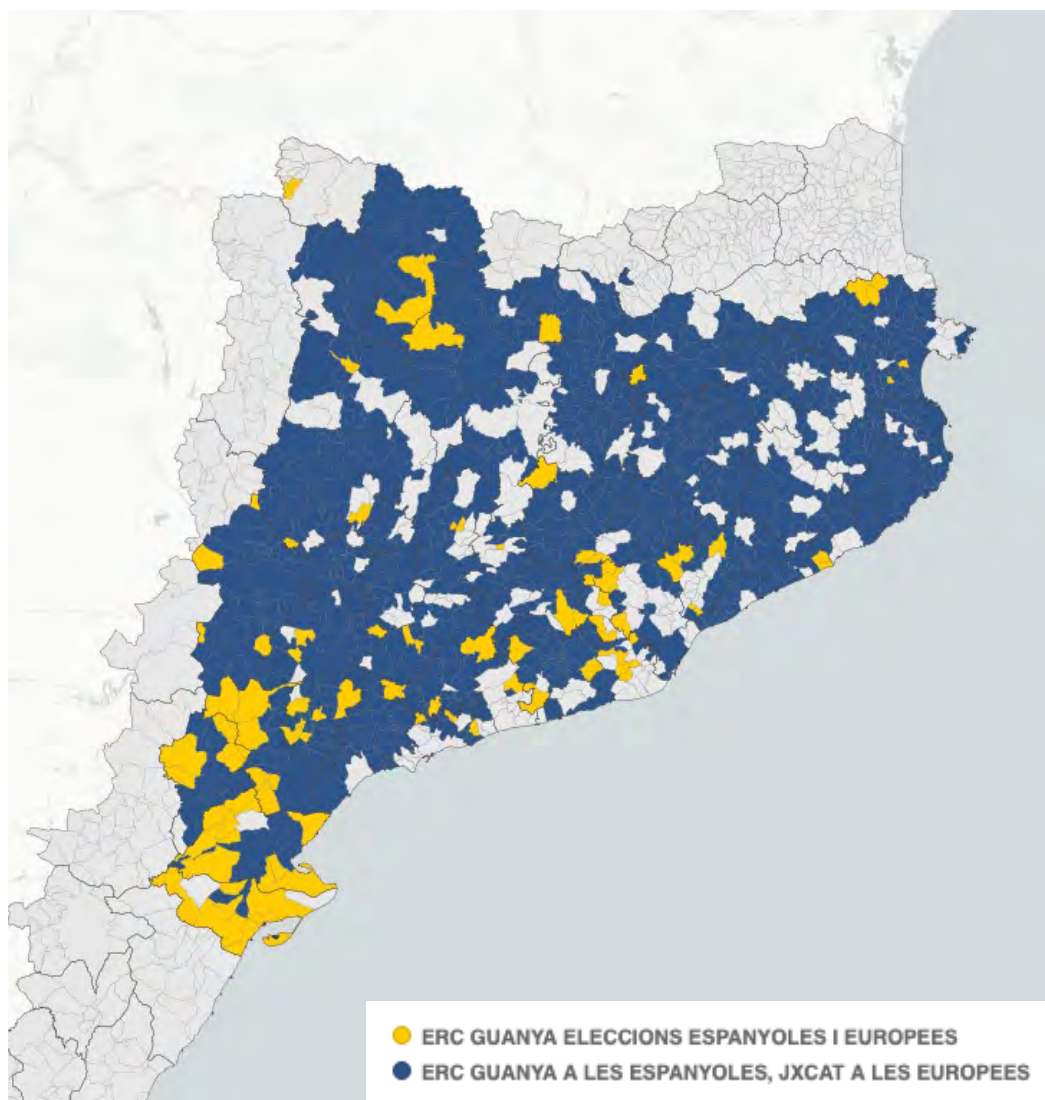
la de JxCat i en aquelles on només hi havia dues candidatures.

Una de les claus és l'alta popularitat que manté Carles Puigdemont entre l'independentisme. El darrer baròmetre del CEO, del març del 2019, mostrava que era el polític català més conegut, gairebé per un 100% de la població, i

l'aproven els votants de JxCat (8,62), però també i amb bona nota els d'ERC (7,11) i de la CUP (6,59), i fins i tot entre els comuns treia millor nota que Torra.

El vot dual entre JxCat i ERC

Una part important del resultat de la candidatura de Puigdemont, Comín i Ponsatí

Vot de Lliures per Europa – Junts per Catalunya segons el vot en les eleccions espanyoles. vw

a les europees respon al vot dual amb ERC, que ha guanyat amb claredat les municipals i espanyoles.

Esquerra va ser la primera força a les eleccions espanyoles, amb més d'un milió de vots (1.015.355), mentre que a les europees el suport va disminuir fins a 733.401 vots. Una part important d'aquest vot va anar a la candidatura de Lliures per Europa.

L'enquesta postelectoral del CEO mostrava que en aquell moment, quan encara situaven JxCat com a tercera força, un 27% dels qui tenien intenció de votar a Puigdemont van votar ERC a les espanyoles. En canvi, un 58% provenia dels votants de JxCat, perquè gairebé tots van mantenir el vot.

L'estimació a l'enquesta era del 21,2% dels vots, però finalment, després d'una campanya en què es volia prohibir que fossin candidats, va ser d'un 28%. Les dades són clares: 497.638 vots a les espanyoles, que van pujar a 987.149 a les europees, tot i que la participació va passar del 78% al 64%. Per tant, com a mínim, la meitat del vot provenia de fora del votant habitual de JxCat.

El mapa mostra els municipis on ERC va obtenir la victòria a les eleccions espanyoles. Representen 747 municipis (el 79% dels principatins), que són tots els que hi apareixen pintats. Els de color groc són els que Esquerra va ser primera força també a les europees, un total de 81, mentre que en 655 d'aquests municipis la primera força a les europees va ser JxCat.

La democràcia a l'estat espanyol rep la pitjor puntuació en quaranta anys

La dada L'analista de dades Joe Brew mostra els errors d'Espanya Global a l'hora d'analitzar les dades de V-Dem. L'estat espanyol no ha millorat pas en qualitat democràtica

JOE BREW

V-Dem és un consorci acadèmic internacional amb base a la Universitat de Göteborg (Suècia) que mesura la democràcia. El seu **Informe sobre la democràcia** anual és un baròmetre fiable de la qualitat democràtica de països de tot el món a partir de múltiples dimensions i indicadors. A diferència d'altres índexs de democràcia, els mètodes i dades de V-Dem són completament transparents i públics; tothom qui ho vulgui pot **descarregar-ne les dades** i examinar-ne cada variable.

Espanya i l'informe del 2019

Recentment, V-Dem ha publicat l'**informe del 2019 i les dades en brut**. Poc després de la publicació, l'arma de màrqueting del govern espanyol que és Espanya Global (una branca del **Ministeri d'Afers Estrangers**) va començar a piular dades i infogràfics basats en V-Dem.

Aquests piulets i gràfics, en anglès i espanyol, deien que Espanya havia millorat tant la posició en el rànquing com la puntuació en l'índex de 'democràcia liberal' el darrer any.

Espanya Global i la seva dirigent, **Irene Lozano**, van publicar altres missatges i gràfics relacionats amb V-Dem. Per exemple, molts piulets assenyalaven que la 'independència judicial' d'Espanya era entre les deu millors del món.

A banda de publicar-ho a la web, el compte oficial en espanyol d'Espanya Global va piular infogràfics i xifres destacant la 'millora' respecte de l'any anterior i l'alta puntuació en 'independència judicial'.

Altres usuaris també van recollir la campanya. Usuaris privats i comptes oficials d'òrgans del govern espanyol —com ara Espanya en la UE— van piular sobre les 'millors democràtiques'. I el Ministeri d'Afers Estrangers espanyol, i també molts polítics, va repiular-los.

Llegint tots aquests piulets està clar que la democràcia espanyola ha millorat aquest darrer any, oi?

Però...

Hi ha un problema amb tots aquests piulets i gràfics sobre les grans millores en qualitat democràtica de l'estat espanyol i els rànquings d'independència judicial. Que no són certs:

—La puntuació d'Espanya a V-Dem no va millorar l'any passat. De fet, va baixar una mica.

—El rànquing d'Espanya no ha canviat des de l'any passat.

—I la 'independència judicial' de l'estat espanyol no és a la llista de les deu millors de V-Dem.

Simplement és fals. És mentida.

LES DADES

Espanya Global va cometre un error interpretant les dades de V-Dem. O més ben dit, tres errors.

La dirigent d'Espanya Global Irene Lozano. EFE

Error 1: l'índex de 'democràcia liberal' d'Espanya no va pujar durant l'any passat, va baixar

V-Dem té una mesura d'índex, és a dir, una agregació d'altres mesures, que anomena 'índex de democràcia liberal'. Segons Espanya Global, aquesta mesura va millorar del 7,03 al 7,42 l'any passat.

Això no és cert. Les dades correctes són les del gràfic número 1.

El gràfic anterior mostra que l'índex de democràcia liberal d'Espanya no va millorar l'any passat. De fet, va empitjorar, passant del 0,747 al 0,742.

Segons un **article al bloc** d'Espanya Global sobre les dades de V-Dem, 'la consolidació democràtica d'Espanya durant els quaranta anys de la constitució és indubtable'. Tanmateix, segons les dades de V-Dem, l'última puntuació de l'estat és la pitjor d'aquests darrers quaranta anys, la pitjor des de la constitució espanyola.

Error 2: no, el rànquing d'Espanya en l'índex de 'democràcia liberal' no ha millorat aquest darrer any; s'ha mantingut igual

Segons Espanya Global, l'estat espanyol ha pujat nou llocs (del 35è al 26è) en el rànquing de països del món en termes de democràcia liberal.

Això també és fals. La posició d'Espanya en el rànquing del 2019, amb dades recollides el 2018, és la 26a. La posició l'any anterior era la mateixa. No hi ha millora. El gràfic número 2 mostra les dades correctes.

Error 3: Espanya no és a la 7a posició mundial en el rànquing d'independència judicial. És a la 17a o 18a.

A l'infogràfic en espanyol publicat per Espanya Global, així com en diversos piolets sobre el tema, es deia explícitament que la independència judicial de l'estat espanyol es trobava entre les deu millors del món.

Això, novament, és fals.

Hi ha dues variables en les dades de V-Dem que mesuren directament la independència judicial. Són la independència dels òrgans jurisdiccionals superiors (v2juhcind) i la independència dels tribunals ordinaris (v2juncind). En aquestes dues variables, l'estat espanyol es troba en la dissetena i la divuitena posició respectivament, i no pas en la setena. El gràfic següent (3) mostra les dades correctes.

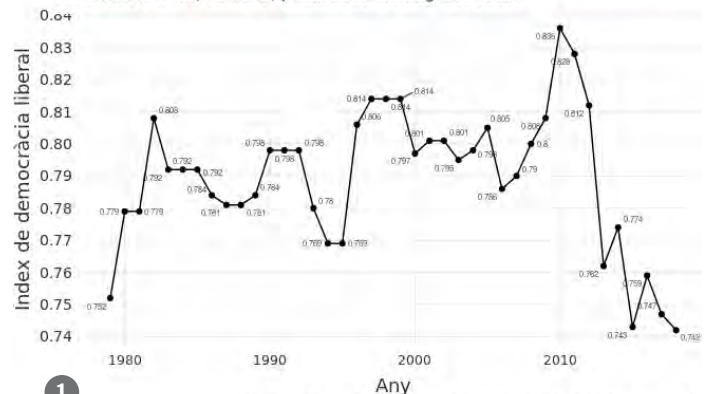
Allò que Espanya Global va publicar com a 'independència judicial' en realitat era una traducció errònia de l'índex de 'limitacions judicials a l'executiu'. De fet, aquest índex sí que inclou algunes mesures sobre independència judicial, però també n'inclou unes altres, com ara el respecte de l'executiu a la constitució i el compliment dels tribunals. Heus ací l'infogràfic d'Espanya Global mostrant la traducció errònia.

Com poden haver-hi hagut aquests errors?

Espanya Global va publicar informació falsa. Però ho anomeno 'error' i no 'mentida' perquè és completament plausible que no fossin conscients que la informació que difonien era falsa.

Espanya: Índex de democràcia liberal, V-Dem

Dades V-Dem, versió 9, publicades el maig del 2019.

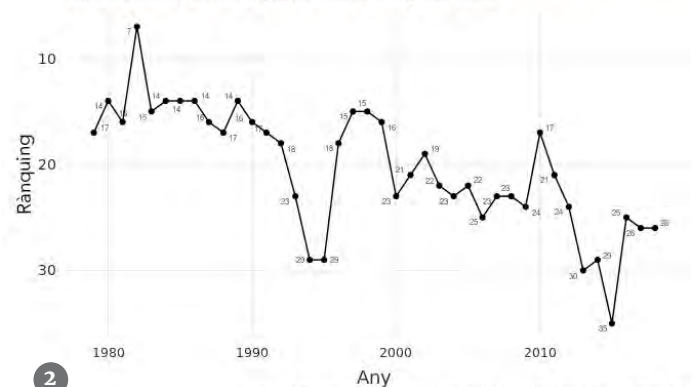

1

Dades V-Dem: <https://www.v-dem.net/en/data/data-version-9/>
Gràfic de Joe Brew | www.vilaweb.cat | @joethebrew

Rànquing d'Espanya: Índex de democràcia liberal segons el V-Dem

Dades V-Dem, versió 9, publicades el maig del 2019.

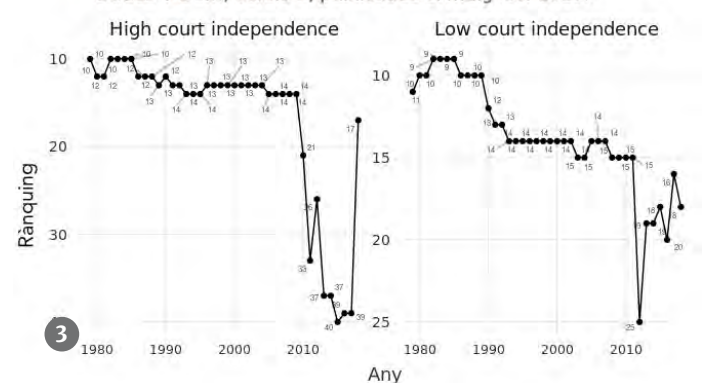

2

Dades V-Dem: <https://www.v-dem.net/en/data/data-version-9/>
Gràfic de Joe Brew | www.vilaweb.cat | @joethebrew

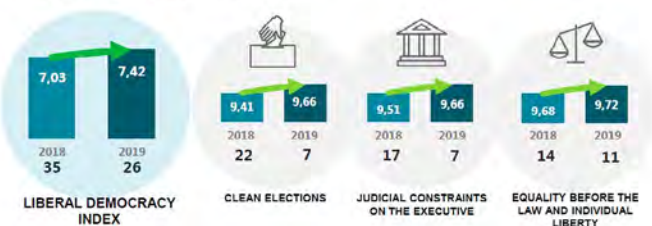
Rànquing Independència judicial, V-Dem

Dades V-Dem, versió 9, publicades el maig del 2019.

3

Spain improves its results in the V-Dem index

**Ho anomeno
'error' i no
'mentida' perquè
és completament
plausible que no
fossin conscients
que la informació
que difonien era
falsa**

**La puntuació
d'Espanya
en l'índex de
democràcia liberal,
a més del rànkung,
no va millorar pas
l'any passat**

Crec que va passar això: algú d'Espanya Global va decidir de comparar l'informe V-Dem sobre democràcia del 2019 amb el del 2018. Van mirar els arxius pdf de dos anys diferents, van mirar les puntuacions i rànkings i els van convertir en infogràfic. Sona bé, oi? Malament.

Qui ho fes no va examinar la metodologia i les dades en brut de V-Dem. Si ho haguessin fet, haurien vist que l'informe del 2019 es basava en la versió 9 de la metodologia, mentre que el del 2018 es basava en la versió 8. Tenint en compte les dues metodologies, hom no pot comparar V9 amb V8. En canvi, per fer una comparació en el curs del temps, s'hauria de fer servir la metodologia més recent (V9), que inclou dades històriques.

És una mica confús. Quan vaig examinar el brut de dades i vaig veure les discrepàncies amb els pdf dels informes anteriors també em vaig confondre. Així que vaig escriure a V-Dem i els vaig demanar per què el pdf del 2018 tenia valors diferents del brut de dades V9.

L'equip de V-Dem em va respondre. Em van explicar que 'comparar els valors absoluts de l'índex entre diferents versions dels conjunts de dades' –que és justament el que va fer Espanya Global– podia 'ser enganyós per diverses raons'. Me'n van fer una llista, que incloïa:

1. 'Els codificadors afegeixen dades amb cada actualització.'
2. 'Actualment, permetem als nostres programadors d'actualitzar i canviar les seves valoracions si troben informació nova i més precisa. Això, amb el temps, hauria de conduir a una millora contínua de la qualitat de les dades.' Per tant, V9 s'hauria de considerar 'millorat' en relació amb V8.

En altres paraules, les versions més recents no contenen solament dades més actuals sinó també dades més precises del passat. I com que el mètode estadístic en cada versió són diferents, hom no hauria de comparar-ne les dades, tal com va fer Espanya Global. En

canvi, s'haurien de comparar les dades al llarg del temps, fent servir la mateixa versió. Això he fet en aquest article.

L'equip de V-Dem va més enllà. 'Els usuaris haurien de fer servir els informes més recents, atès que les dades d'informes anteriors també s'han millorat.' Com que la meua pregunta a V-Dem s'enfocava a les dades d'Espanya, em van respondre sobre aquesta qüestió: 'Si els treballadors de l'estat espanyol volen saber si la democràcia liberal va millorar del 2017 al 2018, haurien de mirar les dades de V9 durant els dos anys. Espanya ocupa el lloc 26 en tots dos casos, però la puntuació va baixar del 0,747 el 2017 al 0,742 el 2018. Això és dins d'interval de confiança, per la qual cosa no es pot considerar una gran disminució.'

En altres paraules, la puntuació d'Espanya en l'índex de democràcia liberal, a més del rànkung, no va millorar pas l'any passat. En el cas d'Espanya Global i els seus esforços per mostrar una millora, 'si els treballadors

van comparar la puntuació V8 del 2017 amb la puntuació V9 del 2018 o del 2017, seria una comparació molt enganyosa en tots dos casos, tenint en compte la metodologia de V-Dem', expliquen.

Conclusió

Espanya Global va publicar i publicitar molt una 'millora' en les puntuacions i rànkings com a democràcia liberal amb les dades de V-Dem. També va dir i publicitar que l'estat espanyol era entre els deu països del món amb més independència judicial. Totes dues afirmacions són falses. La puntuació d'Espanya en l'índex de democràcia liberal no ha millorat ni es troba en la llista dels deu millors estats amb independència judicial, segons les dades de V-Dem.

Com he dit, és completament plausible que fos un simple error d'Espanya Global, i no un intent d'enganyar. I si és un error, espero que Espanya Global s'esmerci de la mateixa manera a publicar la comparació correcta com va fer-ho quan va publicar l'errònia. 📰

7 DIES

{ La selecció de la setmana { 27-31 de maig

Dijous 30.

Joan Canadell: 'L'empresariat és més independentista que no pas la societat'

ALBERT SALAMÉ

Dimarts 28.

La manca d'instint polític de Més que explica el triomf del PSOE a les Illes

CREDIT

Dimecres 29

Com s'elegeix el president de la Comissió Europea?

ACN

JOAN CANADELL

‘L’empresariat és més independentista que no pas la societat’

Entrevista amb el futur president de la poderosa Cambra de Barcelona

ALBERT SALAMÉ

ANDREU BARNILS

Joan Canadell (1967) és el futur president de la poderosa Cambra de Comerç de Barcelona, després d’haver-ne guanyat amb contundència les darreres eleccions. L’alta burgesia catalana veia astorada com un representant independentista de la petita i mitjana empresa els guanyava còmodament. En aquesta entrevista vo-

lem conèixer-lo de prop. De Joan Canadell, fins ara, no en sabíem gran cosa, a banda que era independentista i fundador del Centre Català de Negocis. Canadell va parlar ahir amb VilaWeb davant la Cambra de Barcelona, a Barcelona.

—Naixeu a Barcelona. A què es dediquen els vostres pares?

—Jo vinc d’una família molt humil. Sóc el fill petit, de tres. Neixo a l’Eixample, Diputació-Aribau. La situació familiar és complicada i els meus pares se separen quan tinc deu o dotze anys. La infantesa va ser dura. En aquella època no era com ara: la dona aguantava molt. Ma mare, de la Bisbal d’Empordà, es va haver de refer a Barcelona, perquè era mestressa de

Em trobo al carrer sense res. 45 anys i amb un fill de dos anys acabats de fer. I ara què fas? I vaig muntar la meva empresa. De consultor

Des del 2012 no he pagat cap impost a l'Agència Tributària espanyola. Sempre a la Catalana

casa i va pujar els tres fills guanyant-se la vida amb feines noves. Mon pare era aparellador, fill de Celrà. Tinc les arrels gironines cent per cent. No tinc vuit cognoms catalans. En tinc dos-cents cinquanta [riu]. Al meu pare no li sortien els comptes. Amb mon pare, vam passar molts anys que no ens vam veure, però després sí. Una vida complicada.

—**I ves: ara, empresari. I els vostres germans?**

—El meu germà és empresari, també. Va acabar psicologia. Li van molt bé les coses. Ma germana viu a Galícia, i molt tranquil·la. Jo ara tinc dues filles i un fill.

—**Col·legi?**

—Vaig anar al col·legi públic. Mixto Mallorca. Sóc del 1967. Escola franquista. Tota l'escola en castellà, tot i que no vaig arribar a cantar el 'Cara el Sol', no.

—**Per què vau estudiar enginyeria industrial?**

—Arran de la meua infantesa dura, quan tinc deu, dotze o tretze anys passo el dia al carrer. Estudiar poc i suspendre-ho tot. I llavors, a dotze anys, conec una família. Dos bessons que anaven a la meua classe. I m'introdueixen al món de la muntanya. I m'hi faig molt, amb ells. D'alguna manera, m'adopten. Continuo vivint a casa, però els deures els faig allà, i m'hi quedo molts dies a sopar. Em tracten com un quart fill. Els caps de setmana anem junts a la muntanya. Esquí, bicicleta, espeleologia, barrancs, excursionisme. Són com germans meus i encara avui tenim relació. Quan acabem tots l'EGB, ells entren a BUP, però per males notes, a mi no m'hi volen. I me'n vaig a fer FP de Química. Allà sí, molt bones notes. I quan ells entren a la universitat, dic: doncs jo faré COU i cap a la universitat. I vaig fer enginyeria perquè ells també en feien.

—**Quan comenceu a treballar?**

—A catorze anys vaig començar a treballar. De cuiner. Ma mare cuinava, i jo l'ajudava. Feia *muesli*, per a botigues de dietètica. I un estiu em va dir: Nen, ja fas

catorze anys, has de començar a pagar la muntanya, si t'agrada. Començo a guanyar uns diners per pagar-me la muntanya. L'últim any d'FP vaig començar a treballar en un laboratori químic. I la carrera me la pago perquè amb el meu germà muntem un supermercat a la Costa Daurada. Roc de Sant Gaietà. Un súper d'estiu. Amb allò em vaig pagar els estudis. Als estudis descobreixo que no m'agraden les assignatures tècniques: electrònica, electricitat. M'agrada molt tot l'àmbit econòmic. Allà descobreixo que el meu perfil és economista. Havia d'haver fet d'economista. Però acabo la carrera i treballo en àrees d'organització a les empreses, que és la més lligada a l'economia. Trobo el meu lloc.

—**Abans d'entrar a la professió, m'agradaria comentar el pas per l'Agrupació Excursionista Pedraforca.**

—Sí, espeleologia. Quan tenia setze anys, portàvem gent de trenta anys i quaranta, els fotem en un forat i els fem explicacions. La cova és un món. Pedres, estalactites, a vegades un riu. A Olesa, al Mont Perdut, cada estiu hi anàvem i descobríem noves coves. N'haviem descobert una de 450 metres de fondària, amb un riu a baix. A dinou anys o vint és tot un desafiament. Allò em va anar molt bé per a parlar amb la gent i perdre la por. Em va donar formació.

—**Poc després d'acabar la carrera entreu a una multinacional. Dels vint-i-cinc anys als trenta-nou. És la vostra gran escola.**

—Dotze anys a General Cable. Empresa anglesa, després americana. Fan cables elèctrics. Hi tenien quatre fàbriques, a Catalunya. Després, tres. Jo hi entro en el moment de molta crisi, i volen renovar futurs directius. Any 1992. És la meua escola de formació real. Començo en un departament fent estudis. I acabo al Comitè de Direcció com a responsable del Departament d'Operacions, cent vint persones a càrrec meu, amb la fàbrica de Portugal que també depèn de mi. I al final veig que arribo al topall, i ja només quedaven càrrecs polítics. Vaig entendre

*Als països del món els
empresaris i el poder
polític van a l'una*

ALBERT SALAMÉ

que aquella etapa ja estava. I vaig pensar que després de tants anys en una multinacional, potser era el moment de ser el cap d'una cosa més petita. I vaig anar de gerent a una empresa d'embalatge amb seu a Madrid, i empresa a Montornès. Vaig estar-hi sis anys.

—Empresa que feu créixer.

—Vaig agafar una empresa que facturava cinc milions d'euros, i en perdia 200.000, i en dos o tres anys donava beneficis. Quan me'n vaig anar facturava nou milions. I vam intentar innovar. Vam desenvolupar un embalatge sensorial. Amb les caixes de cartó l'impacte fins aleshores era visual. Nosaltres vam afegir-hi textura i olor. Ningú no hi havia pensat. Som els primers que ho fem. Caixes amb textura i olor. Recordo una fira a Mònec. A l'estand vam posar-hi un mim. Va ser brutal. I aquí aprengueu, tenint cura de la gent, i pujant la gent de baix cap dalt, es fan equips. Pots agafar un encarregat i fer-lo director de fàbrica. Posant objectius. I en sis anys ho capgirem i l'empresa va molt millor. Però al final em fan plegar.

—Per què?

—Per independentista. Tal qual. Em van fer fora el dia que se m'acut, per explicar la innovació, anar a la premsa. Vaig al Punt Avui. I a Madrid això els va costar el lloc. El diari del dimoni, per ells. El dia que em van fer el compte, el treballador em va dir: 'Bé, Joan, tu i jo sabem que és una qüestió política.' Els vaig denunciar, els vaig portar davant un jutge. Però no vaig guanyar. I em trobo al carrer sense res. 45 anys i amb un fill de dos anys acabats de fer. I ara què fas? I vaig muntar la meua empresa. De consultor.

—I ara què feu?

—Tinc tres activitats, ara. Comercialització de processos industrials d'embalatge. Rebo llibres de França i els enquaderno aquí. Rebo embalatge de França, i el retorno amb estampats. Proveïm sobretot França. En segon lloc, Petrocat, amb el meu soci Jordi Rosset. Tenim vuit benzineres. Són de baix cost. Automàtiques. No tenim personal gairebé. Ni botiga. Són punts de venda automàtics. I ens funciona molt bé. I he muntat un altre negoci, sobre la roda elèctrica. És

un monocicle elèctric. Amb una història curiosa.

—Quina?

—Així com ma mare, a mi, l'esperit empresarial no és que me l'inculqués, jo als meus fills els l'he anat inculcant. Un dia érem a Palafrugell, i vam anar a un circuit de karts. I en sortint dic: anem a fer quatre comptes. Tenien onze anys. Què ens ha costat, això? Quinze euros. I quanta estona hi hem estat? Set minuts. I quants cotxes hi havia? Vuit. Quan han facturat amb tots vuit? I en una hora? I en tot el dia? Papa, això són molts diners! Doncs va, muntem una cosa. I allà s'escau que, anant cap a la platja, veig un xicot amb una roda elèctrica. No n'havia vist mai cap. Hosti. Què és això? Noies, i si muntem alguna cosa amb això? I ara tinc el negoci. El negoci no és vendre. El negoci és fer activitats d'animació amb aquests aparells. Muntem fires d'animació per als nens, o festes d'aniversari, o rutes, amb rodes elèctriques, karts elèctrics, patinets elèctrics. Tenim uns trenta aparells i el meu soci trenta més.

—Fundeu el Centre Català de Negocis, Catalunya 2000, entreu a ERC uns quants anys. És l'etapa més polititzada. —Aznar és qui em va fer canviar de xip. I si votava Convergència vaig passar a votar ERC fins al tripartit. I em vaig fer militant. Uns quants anys i prou. El 2006 entro a Catalunya Acció, amb Santiago Espot. I allà em donen fonaments. Jo tenia molts dubtes. I allà entenc les coses. Conec Ramon Carner. I vam muntar el CCN. Va tenir molta importància del 2008 al 2014. Vam arribar a fer 1.500 presentacions per tot Catalunya. Encara ara hi ha gent que em diu: Jo vaig canviar per nosaltres. Era gent seriosa, anàvem amb corbata. Conscienciàvem la gent sobre la lògica de la independència. També m'embranco amb Joan Carretero quan li llegeixo un article que diu que s'ha de fer un partit nou. I durant uns quants anys, hi som.

—Qui és aquest nouvingut? Això deu dir l'alta burgesia que controlava la Cambra.

—I què. Una vegada tens el poder i ets dins la Cambra, a mi què m'importa que em valorin d'una manera o una altra. Fa anys que l'empresariat és com més va més independentistes. I més que la societat. Perquè està més informat. Els CEO ho diuen: com més format estàs, més independentista ets. L'empresariat és més independentista que la societat. Ara, també és més pragmàtic. Però sense trencar res. L'única carta que té l'estat és la por.

—Relació amb la gran burgesia?

—Sempre dic igual. Tenim el potencial de ser un dels tres primers països europeus en renda *per capita*. El tenim. I el nostre objectiu és situar Catalunya en aquest lloc. Si tu estàs d'acord amb això, ja trobarem maneres de col·laborar. Ja caminarem. Jo, a més a més, vull la independència, perquè és l'única manera d'aconseguir aquesta fita.

—Sobirania fiscal. Una de les vostres propostes al programa.

—Demanarem als empresaris si serien

partidaris de fer sobirania fiscal. Nosaltres parlem de pagar els impostos a Catalunya. Jo des del 2012 no he pagat cap impost a l'Agència Tributària espanyola. Sempre a la catalana. No és fàcil de saber com ho has de fer. Però quan ho saps, ets sempre el mateix. Ara imagina't que els empresaris fessin sobirania fiscal. La força que té.

—Més vectors de la candidatura?

—Compromís amb el país. Acompanyar el país en la construcció de la república. Però altre cop, volem fer-ho amb una consulta. A nosaltres ens va votar el 4,55% dels empresaris. Valls, nou anys president amb el 0,2%. No podem fer cap pas sense tenir més suport. Nosaltres volem consultar els 400.000 censats i escaig, i preguntar-los si veuen bé que la cambra es posi d'acord a acompanyar el procés. Que jo crec que sí. Però el primer pas és que la gent sàpiga que té dret de vot. Cosa que ara no passa. Al món l'empresariat i el poder polític van a l'una. La Cambra ha de ser això. S'ha de posar al nivell dels polítics, i els ha de dir: Tu gestiones recursos, però jo els genero. I sóc tan important com tu. Les cambres neixen per això. I per nosaltres l'objectiu és que siguem el segon tercer o primer estat en generació de riquesa d'Europa. I tenir més benestar. Senyors polítics, com ho fem?

—La Cambra, A quins llocs de poder esteu?

—Al Consorci del Turisme, la Fira, el port i aeroport. Important, Fira i Turisme. I si la Cambra crea la Fira, també podem crear més coses, ara. Però això no ho puc explicar gaire.

—Un independentista a la Cambra? Us faran el buit. O us ficaran la por al cos.

—No hi tinc res a perdre. Quan vaig assumir el pas del CCN era més vulnerable. Avui no els és tan fàcil. Mireu d'on vinc. D'una família amb anys molt durs. Jo ja he fet tot allò que havia de fer, a la vida. Hi tinc poc a perdre i molt a guanyar. Jo he escrit el llibre *Potencial d'estat*, que ara el puc aplicar. És el meu somni. ■

L'empresariat també és més pragmàtic. Però sense trencar res. L'única carta que té l'estat és la por

Hi tinc poc a perdre, i molt a guanyar

Daenerys Targaryen és un dels personatges femenins més interessants i importants de la sèrie. HBO

Per què 'Joc de trons' no és pas una sèrie feminista?

HBO La manca de dones rere les càmeres, l'ambientació pseudo-medieval i l'excés d'escenes amb nus femenins injustificats i violència sexual no sancionada són alguns dels exemples del masclisme a la sèrie · Aquest article revela continguts de les vuit temporades de 'Joc de trons'

LAURA GÁLLEGO MARFÀ

Que *Joc de trons* és actualment la sèrie de les sèries és gairebé indiscutible. Que qualsevol aspecte de la trama, dels personatges, del guió, del muntatge i, fins i tot, de les interpretacions serà analitzat fins a l'últim detall, també. El fenomen és tan gran que HBO acaba de publicar un documentari sobre com s'ha filmat l'última temporada. Una

temporada en què els personatges més importants són, gairebé tots, dones: Daenerys Targaryen, Cersei Lannister, Sansa Stark i Arya Stark.

Ara bé, des de l'ús de la violació de Sansa com a estímul del seu arc narratiu fins al descens 'sobtat' a la bogeria de Daenerys, passant per alguns buits de guió, hi ha hagut moltes veus que, sobretot en aquests darrers sis capítols, han criticat la sèrie, i especialment els seus creadors, D. Benioff i D. B. Weiss, per masclista.

Els personatges més importants són, gairebé tots, dones: Daenerys Targaryen, Cersei Lannister, Sansa Stark i Arya Stark

Però *Joc de trons* no ha estat mai feminista. Per la professora de literatura anglesa i estudis culturals de la UAB Sara Martín Alegre, la sèrie 'presenta una societat pseudo-feudal i és clarament un relat patriarcal, és a dir, sobre l'ambició de poder', i afegeix que aquesta mena de fantasies no són un gènere 'on trobar figures femenines alliberades, perquè el seu entorn no ho permet.'

Aquest és un motiu d'arrel, però n'hi ha més. La periodis-

Sansa és gairebé l'únic personatge, tant masculí com femení, que no fracassa. HBO

ta i activista feminista Irantzu Varela diu que la sèrie no és feminista perquè ni està escrita per una feminista ni tracta temes feministes, sinó que 'és una sèrie en què surten dones i no hi surten només com a objectes passius i éssers subalterns, però com que estem tan acostumades que sigui així, ja ens sembla feminista.' I afegeix que els personatges femenins, sobretot els quatre que acaben protagonitzant la darrera temporada, són els més interessants de la sèrie perquè són els que evolucionen més, en contraposició amb els masculins, que 's'han quedat fent allò que se n'esperava'.

Malgrat tot, en aquesta darrera temporada s'han vist dones i masculinitats subalternes (per exemple, un nan o un discapacitat) exercint el poder. Marta Roqueta, periodista especialitzada en gènere, ho atribueix, sobretot, a

l'evolució natural de la trama: 'Per lògica, en el moment en què els hereus es moren sempre queden dones i homes que no serveixen per a combatre. El problema és que no els han sabut explotar i al final, malgrat que Daenerys i Cersei són sobiranes, acaben morint als braços dels seus estimats.'

Dones i poder: Cersei, Daenerys i Sansa

'El poder és poder.' 'Quan jugues al joc de trons, o guanyes o mors.' Són dues de les frases més cèlebres de la sèrie, i també les que en defineixen l'essència: la pugna pel poder. Totes dues arriben de boca de Cersei Lannister, qui des del primer capítol es presenta com la dona més poderosa de Ponent, que després veiem constantment maltractada pel seu marit, el rei Robert Baratheon. Cersei va guanyant poder a mesura que avancen les temporades, com

també ho fan els personatges de Daenerys Targaryen i Sansa Stark, però totes tres de maneres ben diferents.

—Cersei Lannister, la Lady Macbeth de gel i foc. Sempre des de Port Reial, Cersei exerceix el 'poder des de l'ombra'. És una mena de Lady Macbeth, explica Varela, 'aquesta dona ambiciosa que desitja el poder, que vol manar però que sap que és una dona i es resigna que el seu únic paper sigui a l'ombra', es queda a 'casa' i es limita a exercir el poder amb intrigues i manipulacions. 'Manipula com a filla, com a germana i amant alhora, i també com a mare, és l'arquetip més clar del poder de les dones', continua. De fet, no és fins que deixa de ser filla, quan perd el pare, i de ser mare, quan perd els fills, que no obté el poder de manera oberta i absoluta. En aquest sentit, Martín Alegre

també afegeix que condueix com les de Cersei 'podem afirmar l'estereotip segons el qual les dones amb poder són, fins i tot, més cruels i violentes que els homes.' Pel que fa a la maternitat, Cersei és el personatge a qui defineix més la condició de mare. La maternitat la fa humana, com li recorda el seu germà Tyrion en unes quantes escenes. 'En realitat, la seva maternitat no es presenta com un espai de tendresa sinó de vulnerabilitat. Crec que l'han fet tendra amb els seus fills perquè, si no, seria invencible', diu Varela. L'evolució del personatge ha estat molt complexa, 'era una malvada molt bona, molt ben dibuixada, l'espectador sentia empatia amb el seu dolor i, en certa manera, s'entenia per què feia el que feia', diu Roqueta, que critica el paper que li han donat en la darrera temporada: 'Ja es veia que tenia poques possibili-

VIOLACIÓ

Dades extretes de l'article 'Counting Every Instance of Rape, Death, and Nudity on "Game of Thrones"' de Sara David per Broadly, posteriorment publicat a Vice i elaboració pròpia. vw

NUESA FEMENINA

Dades extretes de l'article 'Counting Every Instance of Rape, Death, and Nudity on "Game of Thrones"' de Sara David per Broadly, posteriorment publicat a Vice i elaboració pròpia. vw

tats, però el paper en l'última temporada és una caricatura.'

—**Daenerys Targaryen, un nou cap de Medusa.** En una de les primeres escenes on apareix Daenerys, és viola-

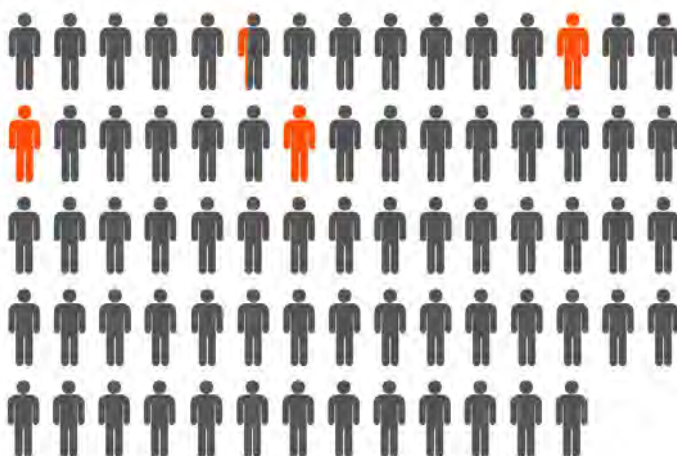
da pel seu marit. Després, la seva trama es dirigeix a anar aconseguint poder per assolir el tron de ferro. Finalment, es torna boja i el seu amant la mata. Hi ha qui hi ha vist un paral·lelisme amb la història

de Medusa, una de les representacions més cruels de poder en les dones en l'antiguitat. Com explica Mary Beard al llibre *Dones i poder*, Medusa és violada i castigada a convertir en pedra

aquells qui la mirin, fins que Prometeu li talla el cap per acabar amb l'amenaça de la Gorgona. 'Daenerys fa un gir que, si s'hagués exposat més profundament durant tres o quatre temporades, s'hauria entès, però fer-lo tan sobtat ha acabat redundant en el tòpic de la dona poderosa que s'encega de poder i es torna boja', diu Roqueta. Un tòpic en què es troben personatges com la Medusa, Malèfica, Úrsula o Anna Maria de *Mozart in the jungle*. Tot i això, les pistes hi eren, explica Martín Alegre: 'Hem caigut a la trampa perquè Daenerys és una dona jove i bonica, però hauríem d'haver desconfiat d'algué que busca el poder amb tantes ganes i que ja havia fet algunes coses molt deplorables, per no dir directament criminals.' Per Varela, la manera que té Daenerys d'exercir el poder és com ho fan els homes: 'Amb el carisma i la violència.' Fa servir el carisma per obtenir lleialtats i la violència per sotmetre qui no s'agenolla davant d'ella.

—**Sansa Stark, el poder des de la cura.** Un dels personatges que ha viscut una evolució més gran, massa sovint amb episodis traumàtics, ha estat Sansa Stark. Sansa viu un procés de resiliència en què pateix una violació i maltractaments de tota mena. 'A ella la vida la porta a exercir el poder des de la cura i la protecció, i a més, és la més digna', diu Varela, que especifica: 'Les frases de poder de Sansa són "falta menjar" o "els homes han de descançar", que mostren un poder de preocupació i cura pel seu

CAPÍTOLS ESCRITS

*Espenson va co-escriure amb Benioff i Weiss l'adaptació per a televisió del guió escrit per ells dos.

1x06 'A GOLDEN CROWN'

Jane Espenson*

2x04 'GARDEN OF BONES'

Vanessa Taylor

2x06 'THE OLD GODS AND THE NEW'

Vanessa Taylor

3x02 'DARK WINGS, DARK WORDS'

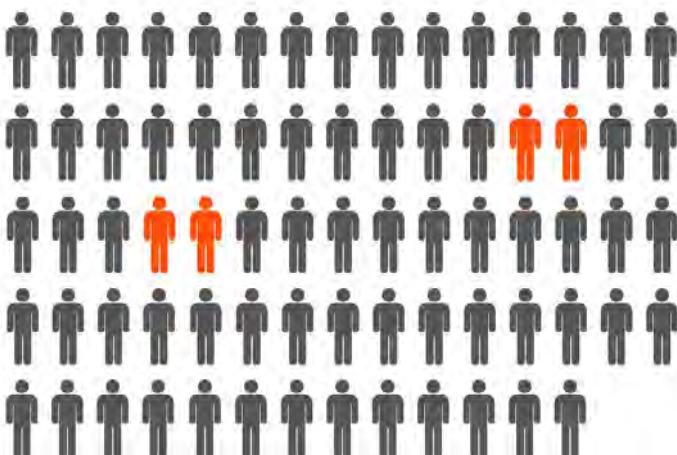
Vanessa Taylor

DONA HOME

NUMERO I NOM DEL CAPÍTOL
Nom de la directora/guionista

CAPÍTOLS DIRIGITS

3x07 'THE BEAR AND THE MAIDEN FAIR'

Michelle MacLaren

3x08 'SECOND SONS'

Michelle MacLaren

4x04 'OATHKEEPER'

Michelle MacLaren

4x05 'FIRST OF HIS NAME'

Michelle MacLaren

Dades extretes d'IMDB i elaboració pròpia. vw

poble.' De fet, Sansa és gai-rebé l'únic personatge, tant masculí com femení, que no fracassa: 'Ha aconseguit allò que volia, la independència del Nord, utilitzant unes eines que el mateix sistema dona a les dones; és a dir, Sansa tenia unes cartes i les ha jugades molt bé', rebla Marta Roqueta.

Violència sexual, nuesa i 'sexposition'

En el quart capítol de la vuitena temporada, Sansa Stark diu al Gos que si no li haguessin fet tot el que li han fet, encara seria l'ocellet', la nena ximpleta i innocent, de la primera temporada. Aquesta frase va incendiar la xarxa, perquè es donava a

entendre que havia estat una violació, la de Ramsay Bolton (una escena durament criticada, també, de la cinquena temporada), que l'havia fet créixer com a personatge.

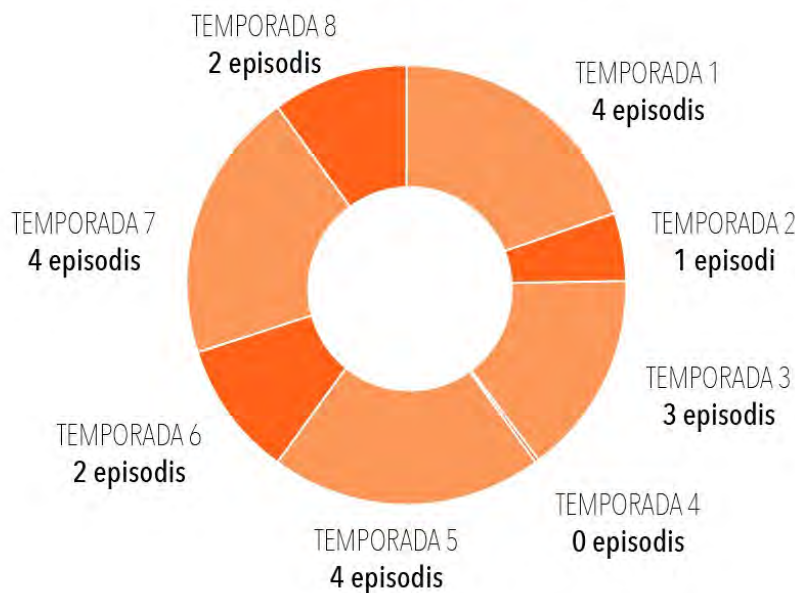
De fet, la violació de Sansa també va ser molt criticada perquè es veia com un 'càstig' excessiu per a un personatge que evolucionava molt i que

ja havia estat molt maltractat. I el fet que la mateixa Sansa verbalitzés que la violació l'havia feta més forta va posar damunt la taula un problema que ja s'havia vist a la sèrie: la manera com es tracta la violència sexual i l'ús de la violació com a estímul per a l'arc narratiu d'un personatge.

Per exemple, sobre la violació de Daenerys en el primer capítol, diu Irantzu Varela: 'La venen al seu violador i després en surt enamoradíssima perquè aprèn a satisfer-lo, sona a fantasia patriarcal heteronormativa, la història comença amb violència però acaba com una cosa bonica.' I rebla: 'Joc de trons és un intent de fer ficció d'una nova manera, però reproduceix les construccions socials, perquè les ficcions les construïm les persones que vivim en una societat, s'hi projecta bona part de l'imaginari col·lectiu. I en l'imaginari col·lectiu masculí heterosexual, hi ha aquesta idea que es pot començar d'una manera violenta i acabar en amor. I això ho podem veure des de *La bella i la bèstia* fins a *Crepuscle*.'

La qüestió que sorgeix de la violència sexual a *Joc de trons*, i tenint en compte que en un món medieval hi era ben present, és que no se'n fa una bona representació, com explica Marta Roqueta: 'El problema, molt sovint, no és que es mostri o no, sinó com es fa: es mostra d'una manera en què allò menys important és la dona.' De fet, en el cas de la violació de Cersei per part del seu bessó Jaime a la quarta temporada, va sorprendre

TEST DE BECHDEL

El test de Bechdel és un mètode que avalua com és de masclista una ficció mitjançant tres simples criteris: que hi apareguin, com a mínim, dos personatges femenins, que parlin l'una amb l'altra en algun moment i que la conversa tracti sobre una qüestió que no impliqui cap home. Dades extretes de l'article 'Counting Every Instance of Rape, Death, and Nudity on "Game of Thrones"' de Sara David per Broadly, posteriorment publicat a Vice i elaboració pròpia. vw

que ni tan sols els mateixos directors van considerar que fos una violació. 'Si ni els creadors no ho saben, què en podem esperar?', afegeix Roqueta. I en aquest sentit, Varela diu que l'únic cas de violència sexual que es tracta com a tal, precisament, és el de Sansa Stark: 'És l'única vegada que la veiem com a violència, com una cosa que et travessa, et marca i et genera emocions negatives. Ho reflecteix molt bé la conversa que té Sansa amb el Ditpetit, en què li diu que encara nota el que li han fet al seu cos, i no al seu cor. Es veu el rastre que deixa la violència al cos, però també el treball intern que s'ha de fer per a tornar a ser la mateixa després d'haver patit violència de manera sistemàtica.'

A banda de la violència sexual, la sexualitat (principalment femenina) i la nuesa han estat *leitmotiv* de *Joc de trons*. Sobretot, en les primeres temporades, en què era tan habitual que apareguessin escenes amb un personatge masculí parlant sobre alguna qüestió –sovint relacionades amb el poder i a les intrigues polítiques– i a la seva vora hi hagués dones nues o practicant sexe, que es va acabar utilitzant el concepte *sexposition* (barreja entre 'sexe' i 'exposició' en anglès) com a recurs per a definir un grapat d'escenes de la sèrie.

Martín Alegre, Varela i Roqueta coincideixen que això és conseqüència de la manca de dones guionistes i directors i de la voluntat dels directors de plaure a l'ull

masculí. I si bé és cert que la *sexposition* va baixant en el curs de les temporades, és perquè la trama no demana tantes escenes en bordells, més que no pas per una voluntat d'eliminar-les.

El masclisme darrere les càmeres

La violència sexual, la nuesa i la *sexposition* són conseqüència, en gran part, de la manca esborronadora de dones darrere les càmeres de la sèrie d'HBO. D'un total de setanta-tres episodis, només quatre han estat dirigits per una dona, Michelle MacLaren, i tan sols tres han estat escrits íntegrament per una altra dona, Vanessa Taylor.

Hi ha tot de detalls que mostren el masclisme de la sèrie, des del tractament de

la prostitució fins a l'excessiva representació de la nuesa femenina passant pels cossos normatius que hi apareixen, segons que explica Irantzu Varela. 'Totes, per molt poderoses que siguin, tenen alguna cosa de submissa o de coqueta; si ho hagués escrit una dona, la sèrie seria plena d'Aryas i Yaras', comenta.

Un altre símptoma de la manca de dones en la producció, com explica Marta Roqueta, és l'ús de la dona com a eina de guió. Un exemple és la mort de Missandei per a estimular la trama de Daenerys, les prostitutes que apareixen en les primeres temporades que serveixen per a la *sexposition* o la mort de Ross a mans de Jeffrey per a demostrar que és un personatge malvat, tot i que ja s'havia vist àmpliament abans. Sara Martín Alegre ho resumeix així: 'Ens podem esforçar tant com vulguem mirant si els personatges femenins són innovadors o no, però mentre no participin més dones en els mitjans audiovisuals, no sortirem dels estereotips, tant dels vells com dels nous.'

El marc de fantasia pseudo-medieval, la manca de directors i dones guionistes a la sèrie, sobretot les darreres temporades, en què no n'hi ha cap, i l'ús excessiu de la violència sexual fan que, com mínim, s'hagi d'excloure la paraula 'feminista' de qualsevol valoració de *Joc de trons*. Ara bé, segurament els personatges que més evolució han tingut i que han deixat moments més memorables són les grans dones de la sèrie: Cersei Lannister, Daenerys Targaryen, Sansa Stark i Arya Stark. ■

La manca d'instint polític de Més que explica el triomf del PSOE a les Illes

Eleccions 26-M Els ecosobiranes obren un període de reflexió i d'autocrítica després d'una davallada que ha aprofitat Armengol

JOSEP VERGER

L'estiu del 2015 Més per Mallorca es va veure amb força de competir per la presidència del Govern de les Illes Balears, una possibilitat que va posar damunt la taula durant les negociacions dels anomenats 'acords pel canvi'. Però va cedir. Finalment, la presidència del govern va ser de Francina Armengol. En canvi d'això, Més presidí tot sol durant quatre anys el Consell Insular de Mallorca i compartí la batllia de Pal-

ma amb el PSIB-PSOE. Una estratègia negociadora que ara el partit lamenta. Quan encara no ha passat ni una setmana de les eleccions, Més reconeix que va faltar instint polític. I que això ha marcat la darrera legislatura i ha propiciat també la queixalada electoral del PSOE. No és l'únic factor amb què la formació analitza el resultat ara mateix, en el període d'autocrítica que ha obert. El dirigent, Miquel Ensenyat, ja ha avançat que seuran novament a la taula de negociacions per a formar un altre govern de progrés.

Més ha avançat que seuran novament a la taula de negociacions per a formar un altre govern de progrés

Hi seran més afeblits després d'haver perdut pel camí més de vint mil vots al parlament. Parlem tot seguit de les raons que han fet que el nacionalisme de les Illes perdés una oportunitat històrica d'esdevenir la primera força de l'esquerra.

L'efecte Sánchez

Només 15.000 vots separaven Més del PSIB-PSOE al parlament el 2015. L'ecosobiranes va quedar encara més a prop al Consell de Mallorca (menys de 2.000 vots de diferència) i a l'Ajuntament de Palma (4.000 a favor del

Francina Armengol celebra els bons resultats del PSIB a les eleccions de les Illes. EFE

PSOE). Ara la diferència al parlament supera els 70.000 vots, al Consell de Mallorca els 45.000 i a l'Ajuntament de Palma els 20.000. Una de les raons que s'estudien a la seu de Més per Mallorca per explicar aquest clatellot electoral és l'efecte Pedro Sánchez. Una onada que ja es va veure a les eleccions espanyoles i que s'ha reproduït, en una mesura menor, a les del parlament, i que ha afavorit Armengol. Més creia que després del 28-A molts electors tornarien a casa. I s'ha demostrat que era un enfocament erroni. La davallada ha estat generalitzada a tota l'illa de Mallorca, especialment a Palma. L'ajuntament principal de les Illes serà per al PSOE, tot sol. L'avanç del PSIB ha arrossegat també Podem, que no va voler implicar-se en l'acció de govern la legislatura anterior.

Una part de la militància de Més ha discrepat de manera radical d'algunes mesures aprovades durant la legislatura

Armengol s'apunta l'obra de govern

Més va ser el gran beneficiat de l'onada de rebuig que va despertar Bauzá. I en va treure rendiment electoral. Però l'obra del govern que va sorgir de les urnes el 2015 l'ha capitalitzada Francina Armengol. Els ecosobiranistes lamenten que no s'hagi traduït a les urnes la seva tasca al capdavant de l'executiu: 'La majoria de mesures valentes han estat impulsades per Més, en protecció de territori i en drets socials –recorden–.

Algunes mesures com l'impost de turisme sostenible i la renda mínima garantida ni tan sols hi eren, al programa del PSOE.' Però aquesta feina no ha evitat que Més perdés un vot de cada tres el 26 de maig. L'ecosobiranisme de les Illes, format per Més per Mallorca i Més per Menorca, és la tercera força en vots al parlament, amb tants diputats com Podem (6). L'esquerra nacionalista ni eixampla la base ni la conserva i retrocedeix vuit anys. El resultat s'assembla al del 2011.

Mesures imposades

Una part de la militància de Més ha discrepat de manera radical d'algunes mesures aprovades durant la legislatura. Potser la que ha rebut més oposició ha estat l'autopista de Campos, criticada durament pels sectors ecologistes. 'Va ser una imposició del PSIB-PSOE que es va

signar al pacte de govern de fa quatre anys', lamenta Més, que va acabar assumint la proposta de l'equip negociador d'Armengol. És un altre dels elements d'autocrítica després del 26-M i un dels punts que més pesen a l'hora d'analitzar el descens electoral. 'No va en la línia del que hem defensat sempre i l'hem hagut d'assumir', critiquen sectors d'aquest partit referent de la lluita ecologista a les Illes. Tal vegada aquí també va faltar l'instint polític per a plantar-se. Però hi ha més motius. El 'cas contractes' va tacar bona part del principi de la legislatura. 'Quan s'ha demostrat que no hi havia res de res no ha estat notícia. Però durant un any i mig ens va fer molt de mal i era portada de tots els mitjans de comunicació.' El jutge va dictar l'arxivament per la presumpta trama de tracte de favor del govern a

Un altre dels brams que se senten després de les eleccions a la seu de Més té a veure amb la llengua

Aquests dies començarà la ronda de contactes amb Francina Armengol, que té totes les cartes a favor i que ha mostrat predisposició a pactar amb Més i Podem

l'ex-cap de campanya de Més per Mallorca, Jaume Garau. Però el mal, diuen al partit, ja era fet. 'S'ha dubtat de la nostra honestedat.'

Polítiques toves amb la llengua

Un altre dels brams que se senten després de les eleccions a la seu de Més té a veure amb la llengua. 'No s'ha fet una política prou clara i contundent en favor del català', diu contundentment una veu del partit. El decret del català a la sanitat, que ha estat rebaixat i que concedeix un termini de dos anys als professionals per acreditar el coneixement de la llengua, n'és un exemple. Entitats com l'Obra Cultural Balear també s'han disgustat amb la política lingüística de l'executiu i han criticat la manca d'ambició del govern que s'ha dedicat en bona mesura a recuperar tot allò que havia cremat Bauzá, però que no ha acomplert avenços significatius en aquest terreny. 'Una part dels nostres votants s'han quedat a casa', expliquen.

La resistència sobiranista

La davallada a Mallorca ha estat generalitzada, sobretot a Palma i a l'àrea metropolitana. Més considera que ha resistit relativament bé a la part forana, amb algunes excepcions, com ara a Inca, on la pujada del PSOE l'ha desbordat. Lamenten algunes derrotes que fan mal, com les de Palma i Lluçmajor, zones tradicionalment complicades per al nacionalisme i on havia triomfat com mai ara fa quatre anys. Les victòries a Montuïri, Manacor i Santa Maria

del Camí i les majories absolutes a Esporles, Llubí, Manacor de la Vall i Deià dibuixen el territori resistent d'una formació que ha obtingut uns 120 regidors a Mallorca. A Menorca, en canvi, el cop no ha estat tan fort. Més per Menorca ha perdut tan sols cinc-cents vots al parlament, cosa que ha implicat un diputat menys. En ajuntaments com el de Ciutadella, Més és primera força. Tanmateix, al consell el PSOE augmenta la diferència i ja demana de tenir la presidència de la institució tot sol.

I ara què?

Aquests dies començarà la ronda de contactes amb Francina Armengol, que té totes les cartes a favor i que ha mostrat predisposició a pactar amb Més i Podem. Els ecosobiranistes volen mantenir el govern de progrés però són conscients que els ha minvat la força negociadora després del 26-M i que es trobaran amb un PSOE encara més dur. Així i tot, descarten un moviment a escala estatal que forci Armengol a entendre's amb Ciutadans. 'Ara mateix, el PSIB no va en la línia del PSC. És impensable que cerquin acords amb Cs', diuen. 'Cs, PP i Vox tenen més vots que no pas el PSOE tot sol. Nosaltres volem mantenir les polítiques valentes i progressistes de la darrera legislatura', asseguruen, malgrat no descartar cap solució. 'Si no ens hi volen, serem a un altre lloc.' El gran interrogant és si Més n'haurà après la lliçó. Les condicions seran més difícils i per això caldrà afinar l'instint polític que va mancar el 2015. ■

L'auge dels Verds situa el debat ecologista al centre de la política europea

Parlament Europeu Els partits ecologistes han esdevingut el referent de l'esquerra a bona part dels estats de la Unió Europea

ALEXANDRE SOLANO

Els partits verds de tot Europa han obtingut un gran resultat en aquestes eleccions al Parlament Europeu, amb el nombre més alt d'eurodiputats de la història. Com més va, més força tenen per a influir en el debat europeu sobre el canvi climàtic.

L'Aliança Lliure Europea (ALE) és el grup parlamentari dels Verds de la cambra, i també aplega els partits sobiranistes de diversos territoris, com ara Compromís i ERC. A les eleccions europees del 2014, l'ALE va obtenir 58 escons, el millor resultat que havia fet fins llavors. A les eleccions d'aquest cap de setmana ha tornat a batre un rècord, amb 69 escons i un augment molt important a gran part dels estats.

L'ecologisme entra en el debat públic

La lluita contra el canvi climàtic ha passat a ser una preocupació majoritària entre els ciutadans d'Europa. El darrer Eurobaròmetre, del mes de març, indica que és la quarta preocupació més important dels habitants europeus. De fet, a partir de múltiples respostes, és

la preocupació principal en set estats: Suècia (79%), els Països Baixos (73%), Dinamarca (68%), Finlàndia (65%), Bèlgica (57%), Luxemburg (56%) i Alemanya (55%). En tots, els ecologistes hi han aconseguit representació.

La màxima expressió d'aquesta preocupació és Fridays for Future, un moviment promogut per la jove sueca Greta Thunberg, que ha fet sortir al carrer centenars de milers de joves de tot el continent per exigir accions concretes als governs estatals, en un compte enrere per a salvar el planeta.

Els verds, referents de l'esquerra

Uns dels grans vencedors d'aquestes eleccions han estat els verds d'Alemanya, que per primera vegada han estat segona força, amb 21 escons i un 20,5% dels vots, darrere tan sols de la CDU d'Angela Merkel. Els verds, amb Ska Keller de cap de llista, han superat el Partit Socialdemòcrata d'Alemanya i han esdevingut el referent de l'esquerra. Un terrabastall en la política alemanya.

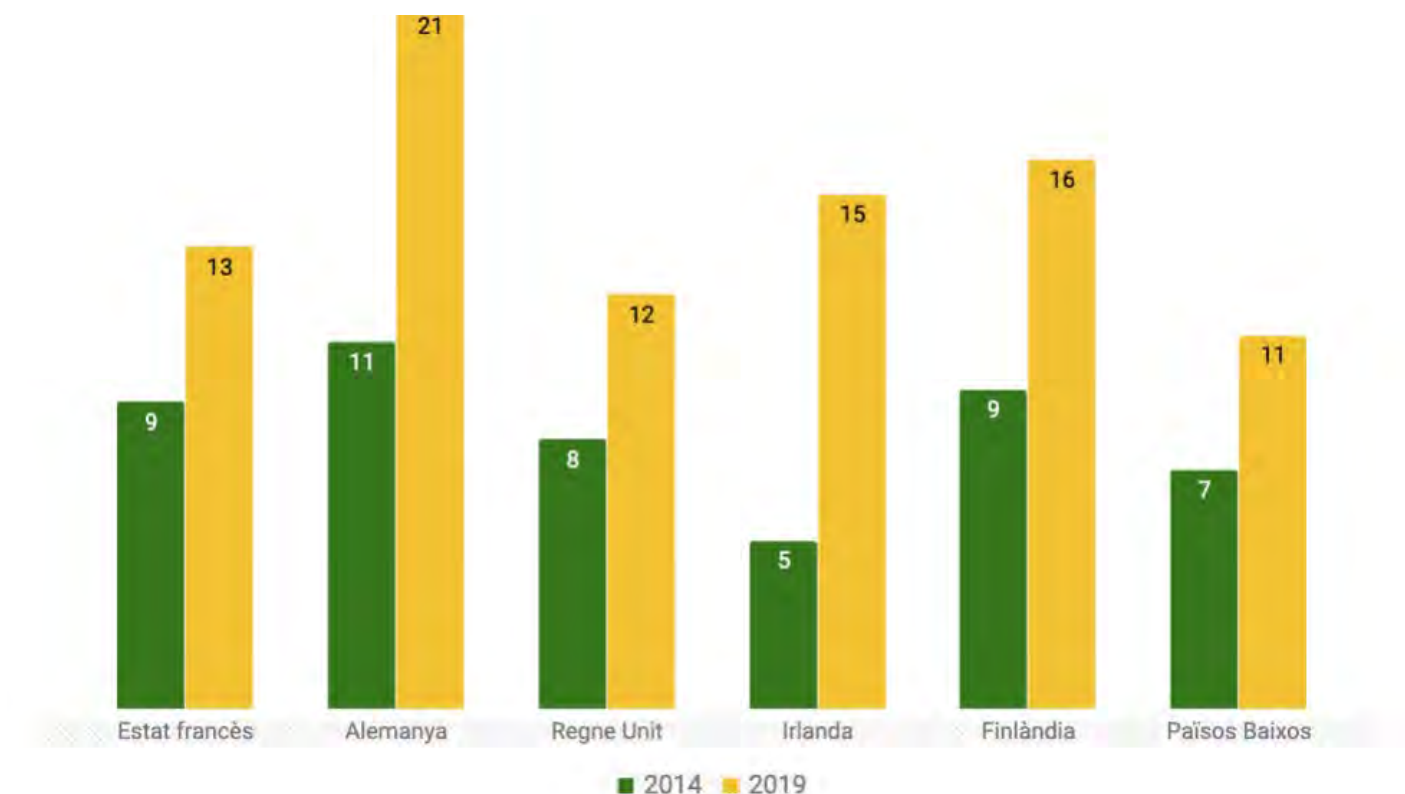
Això mateix ha passat a l'estat francès, on la coalició de verds i sobiranistes ha estat la tercera candidatura

Manifestació del moviment Fridays for Future, a Berlín. EFE

Uns dels grans vencedors d'aquestes eleccions han estat els verds d'Alemanya, que per primera vegada han estat segona força

Vot als partits verds d'alguns estats membres a les eleccions europees del 2014 i el 2019

més votada, amb un resultat sorprenent: 12 eurodiputats, només darrere de Marine Le Pen i Emmanuel Macron. Han passat per davant de socialistes, de comunistes i de la França Insubmisa.

Una de les claus ha estat el votant més jove. A Alemanya, una enquesta de FGW mostra que els verds han estat la força més votada entre els ciutadans de 18 a 44 anys, especialment entre els més joves (de 18-29 anys), franja en què obtenen més del doble de vots que la CDU (33% contra el 13%).

El bon resultat s'ha repetit al Regne Unit, on els verds ha aprofitat el desencís de laboristes i conservadors i, amb

un 12% del vot, han tingut més vots que el Partit Conservador de Theresa May. I a Irlanda han aconseguit eurodiputats per primera vegada en dues dècades. Més enllà d'aquests resultats històrics, la puixança s'estén a gran part dels estats.

La capacitat de marcar l'agenda

El debat ha entrat de ple en l'agenda política aquests últims mesos, en bona part també com a resposta al negacionisme de certs dirigents de l'extrema dreta o fins del president dels Estats Units d'Amèrica, Donald Trump. La transició ecològica ha estat un dels punts fona-

mentals dels programes europeus, per bé que a l'estat espanyol és un afer que gairebé passa desapercebut als debats. L'últim pas ha estat de prohibir els plàstics d'un sol ús el 2021.

Els dirigents verds ja han deixat clar que no donarien suport gratuïtament a cap candidat. El vice-president del grup dels Verds, Bas Eickhout, ha remarcat que la futura Comissió Europea hauria de tenir en compte la protecció del clima, la justícia social i la defensa de l'estat de dret i la democràcia, perquè durien aquestes qüestions a les taules de negociació.

I la candidata principal dels ecologistes, Ska Keller, ha dit:

'La riuada verda ha arrasat a tot Europa. Tenim un paper important a l'hora de model·lar el debat polític a Europa en els anys vinents.' Considera que han d'impulsar un canvi i que caldrà comptar amb els ecologistes a l'hora de conformar la Comissió Europea i el repartiment d'alts càrrecs.

Ara s'ha de veure si aquest suport als verds ha estat un vot de protesta, com acostuma a passar a les eleccions europees, o bé, amb uns socialdemòcrates com més va més vinculats als populars, tenen la capacitat de crear un projecte alternatiu que reconfiguri el mapa electoral de les eleccions estatals de tot Europa. ■

Com s'elegeix el president de la Comissió Europea?

Eleccions europees El Consell Europeu tria un candidat d'acord amb els resultats de les eleccions europees i després se sotmet a votació al Parlament Europeu

ROGER GRAELLS FONT

El president de la Comissió Europea no l'elegeixen els ciutadans; ni tan sols directament i autònomament el Parlament Europeu. De fet, és el Consell Europeu qui tria el candidat a presidir la Comissió. És com ho recull el Tractat de Lisboa, que a l'Eurocambra li reserva el paper d'avaluar el candidat proposat pel Consell.

El Consell Europeu és la institució on són representats els 28 primers ministres o presidents dels estats membres de la Unió Europea. Ha de nomenar un candidat a presidir la Comissió Europea per majoria qualificada de dos terços d'acord amb els resultats de les eleccions eu-

ropees. Per tant, el Parlament Europeu vota posteriorment el candidat que té el vist-i-plau del Consell Europeu.

Els Spitzenkandidaten dels partits de l'Eurocambra

A les eleccions europees del 2014, per primera vegada, va fixar-se el procés dels *Spitzenkandidaten*. Les famílies polítiques del Parlament Europeu, formades per partits nacionals agrupats en diversos grups a l'Eurocambra, abans de les eleccions trien un candidat a presidir la Comissió Europea. D'entrada la idea era que els electors tinguessin clar quin candidat votaven per a presidir la Comissió i van organitzar-se debats entre els *Spitzenkandidaten*, però ara per ara hi ha molts dubtes sobre el grau de coneixement

Jean-Claude Juncker, el president de la Comissió Europea fins ara. ACN

Tot apunta que el PP europeu tornarà a guanyar i que l'alemany Manfred Weber serà el candidat a la presidència. EFE

dels candidats entre la ciutadania.

En tot cas, el Consell Europeu és vinculat pel resultat de les eleccions i, per tant, la lògica indica que tria el candidat que proposa el partit guanyador. L'actual president de la Comissió Europea, Jean-Claude Juncker, el 2014 era l'*Spitzenkandidat* del PP europeu. L'eurocambra va avalar-lo gràcies als vots del seu partit i dels socialdemòcrates, que van col·locar Martin Schulz com a president del Parlament Europeu durant la primera part de la legislatura. Després hi va renunciar per concórrer a les eleccions alemanyes i l'Eurocambra va triar Antonio Tajani, del PP europeu.

Una volta el Consell Europeu designa un candidat per a presidir la Comissió Europea i l'Eurocambra l'ha avalat,

es voten els membres de la comissió. Aquesta vegada sí que és decisiu el Parlament Europeu, que n'elegeix els membres de manera col·legiada. Tanmateix, hi ha una vice-presidència que l'elegeix directament el Consell Europeu, sense comptar amb el parlament, l'Alt Representant de la UE per a Afers Estrangers i Política de Seguretat (VP/AR). És una mena de ministre d'Afers Estrangers que coordina l'acció exterior de la UE d'acord amb les decisions dels estats membres representats al Consell.

Una incògnita sense resoldre

Aquest sistema d'elecció del president de la Comissió Europea és un dels déficits democràtics de la UE que sovint denuncia l'esquerra

El sistema d'elecció del president de la Comissió Europea és un dels déficits democràtics de la UE que sovint denuncia l'esquerra

ment amb l'elecció indirecta d'alguns altres càrrecs. Amb la designació d'*Spitzenkandidaten*, el Parlament Europeu ha provat de guanyar més pes per a recomanar un candidat al Consell Europeu.

El 2014, Juncker tenia el suport del Consell. Ara, la pèrdua de la majoria absoluta del PP europeu i dels socialdemòcrates (S&D) obligarà els dos grans grups tradicionals a acordar un nom amb els liberals (ALDE) i els Verds. Els socialdemòcrates han començat a pressionar perquè Frans Timmermans sigui el candidat, mentre que els conservadors mantenen Manfred Weber a l'espera de negociacions. Tanmateix, la gran incògnita sense resoldre és què passaria si arribés el dia en què un candidat no agradés al Consell Europeu. ■

Lletres Fira del Llibre de Palma

Teatre 'El dolor', amb Ariadna Gil

Fires Litterarum a Móra d'Ebre

VilaWeb { Paper > 1-2/6/2019

**D.E.S.
C.O.N.N.E.C.T.A.**

ARTS ESCÈNIQUES
GASTRONOMIA / LLIBRES / MÚSICA
CULTURA POPULAR
CINEMA / ARTS VISUALS / MUSEUS
FIRES I MERCATS

Més de 200 bandes i artistes
passaran per algun dels 17 escenaris
del Parc del Fòrum de Barcelona

ARRENCA UN PRIMAVERA SOUND
DE RÈCORD

Tot i que tècnicament el festival ja va començar dilluns, és amb l'arribada del cap de setmana que el ritme d'actuacions s'intensifica. PS

ARRENCA UN PRIMAVERA SOUND DE RÈCORD

Festivals Més de 200 bandes i artistes passaran per algun dels 17 escenaris del Parc del Fòrum de Barcelona

REDACCIÓ

Aquests dies, es fa a Barcelona un dels festivals de música més prestigiosos i amb més renom internacional de tots els que es fan a la ciutat: el Primavera Sound. Tot i que tècnicament el festival ja va començar dilluns, és amb l'arribada del cap de setmana que el ritme d'actuacions s'intensifica. En només tres dies, més de 200 bandes i artistes passaran per algun dels disset escenaris del Parc del Fòrum.

Alguns dels plats forts de la nit de divendres són Miley Cyrus, que actua en substitució de la rapera Bardi B; els clàssics de la dècada dels noranta Suede i la

sempre exuberant Janelle Monáe. També es podrà sentir la particular actuació que oferirà Amaia, J i Manu Ferrón titulada 'Él mató a un policía motorizado'. Pel que fa als músics locals, és aquest dia quan es podrà veure l'actuació de la cantant Pavla.

Dissabte és potser el dia amb més reclams del festival. S'hi concentraran les actuacions de Rosalía, James Blake, Solange Knowles, Jarvis Cocker, Primal Scream i Röisin Murphy. També hi haurà la reunió de Stereolab, la icona global de la música llatina J Balvin i el trap desencadenat de Rico Nasty. Aquesta tria és una bona mostra de l'actual cohabitació entre l'ànima pop-rock del festival i la progressiva entrada de músiques llatines i urbanes.

TERESA PÀMIES | JOAN BROSSA, EIXOS PRINCIPALS DEL LITTERARUM MÓRA D'EBRE

Festivals La fira d'espectacles literaris programa més de trenta propostes escèniques entre recitals, espectacles de petit format i concerts

REDACCIÓ

Amb el flamant Premi Nacional de Cultura que atorga el Consell Nacional de la Cultura i les Arts (CoNCA) sota el braç, aquest cap de setmana la programació del festival Litterarum arriba al seu punt culminant. El jurat va reconèixer el certamen de Móra d'Ebre per ser un espai on conflueixen literatura i espectacle en totes les seves disciplines, des de les arts escèniques fins a les musicals, prenent com a eix la llengua catalana.

La fira especialitzada en espectacles literaris programa trenta-quatre pro-

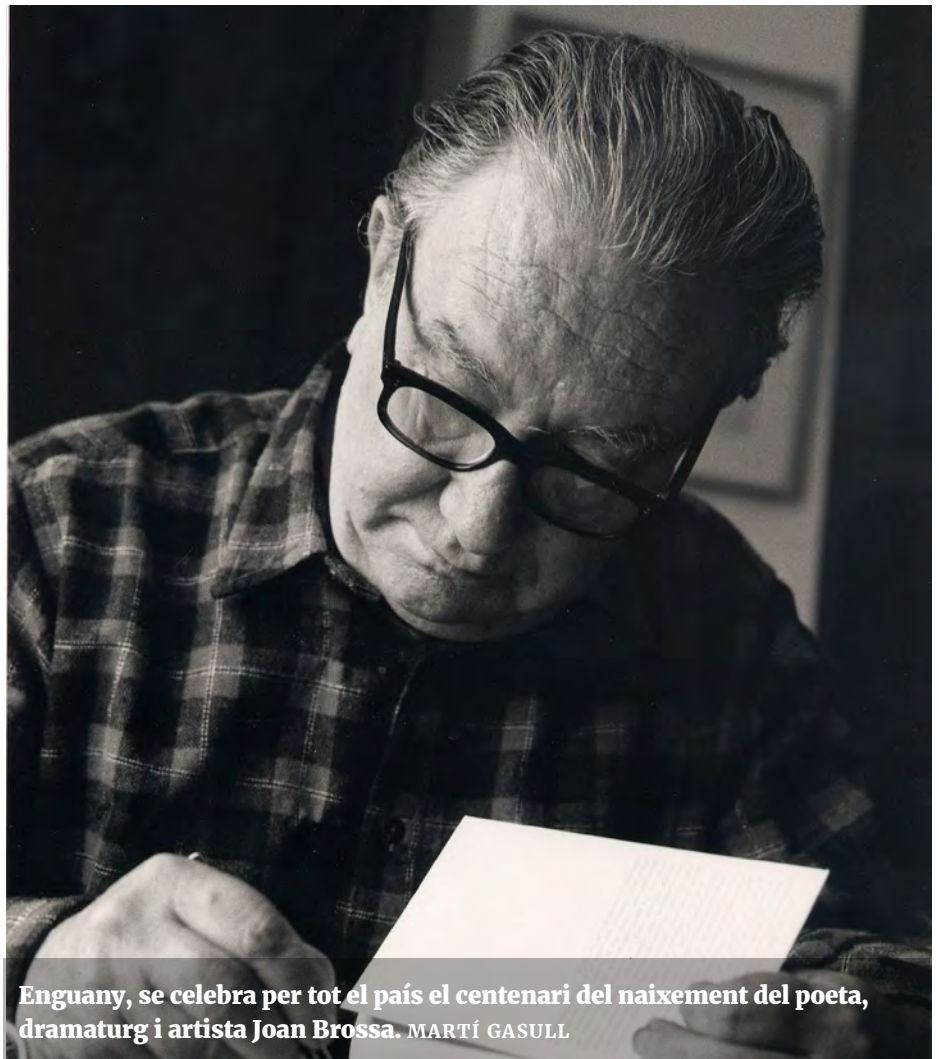
postes escèniques inspirades en escriptors catalans contemporanis i clàssics. S'hi poden veure, per exemple, espectacles de dansa que parlen dels records de la guerra de 1936-39 de Carles Riba i George Orwell; una versió musical i familiar del *Josafat* de Prudenci Bertrana; i sentir els *Contes portàtils* de Pere Calders al so del clarinet.

A més, les figures de Teresa Pàmies i de Joan Brossa són dos dels eixos del programa. Més novetats d'enguany: un cafè amb els escriptors Maria Carme Roca i Jesús Maria Tibau en què els lectors podran gaudir del contacte directe amb tots dos i demanar-los qualsevol dubte o curiositat sobre els seus llibres.

La figura de Teresa Pàmies, un dels eixos del festival

Big Mama, un de les referents musicals del blues a casa nostra, homenatjarà l'escriptora Teresa Pàmies amb l'espectacle 'Teresa Pàmies, la llengua com a ofici'. Serà una conferència-concert amb deu cançons, divendres a les 20.30 a la plaça de Dalt. Per una altra banda, Albert Estengre i Mercè Boher presentaran 'La vida escrita, un espectacle de petit format', que repassa la vida de l'escriptora a partir de teatre, cançons i lectures. I per als més petits, divendres al migdia, Berta del Poblet hi interpretarà 'Hola, sóc la Teresa', una escenificació teatralitzada de la seva biografia.

Big Mama, un de les referents musicals del blues a casa nostra, homenatjarà l'escriptora Teresa Pàmies amb l'espectacle 'Teresa Pàmies, la llengua com a ofici'

Enguany, se celebra per tot el país el centenari del naixement del poeta, dramaturg i artista Joan Brossa. MARTÍ GASULL

Poesia i cants andalusins de la mà de Miquel Gil

Els poetes Vicent Andrés Estellés, Enric Casasses, Anna Montero i Teresa Pascual, entre més, són a la base de *Geometries*, el nou àlbum de Miquel Gil. Un disc carregat d'elements polièdrics i sons de la música mediterrània que inclou cançons de nova composició, cants oberts a l'estil de la música andalusina i sonoritats i textures per sobre de melodies tradicionals. Oferirà un concert divendres a les 22.30 a la Llanterna Teatre.

Dolors Miquel i els poetes medievals

La poeta Dolors Miquel i el músic Marc Egea presenten l'espectacle 'Un cor de carn', un recital de poesia medieval catalana d'autors com ara Ramon Llull, Ausiàs Marc, Pere Torroella i

Jordi de Sant Jordi. Els textos aniran acompanyats d'una selecció de danses medievals i improvisacions interpretades amb la viola de roda. El recital es fa divendres a les 19.30 a la passera del castell, un nou espai que s'incorpora al programa.

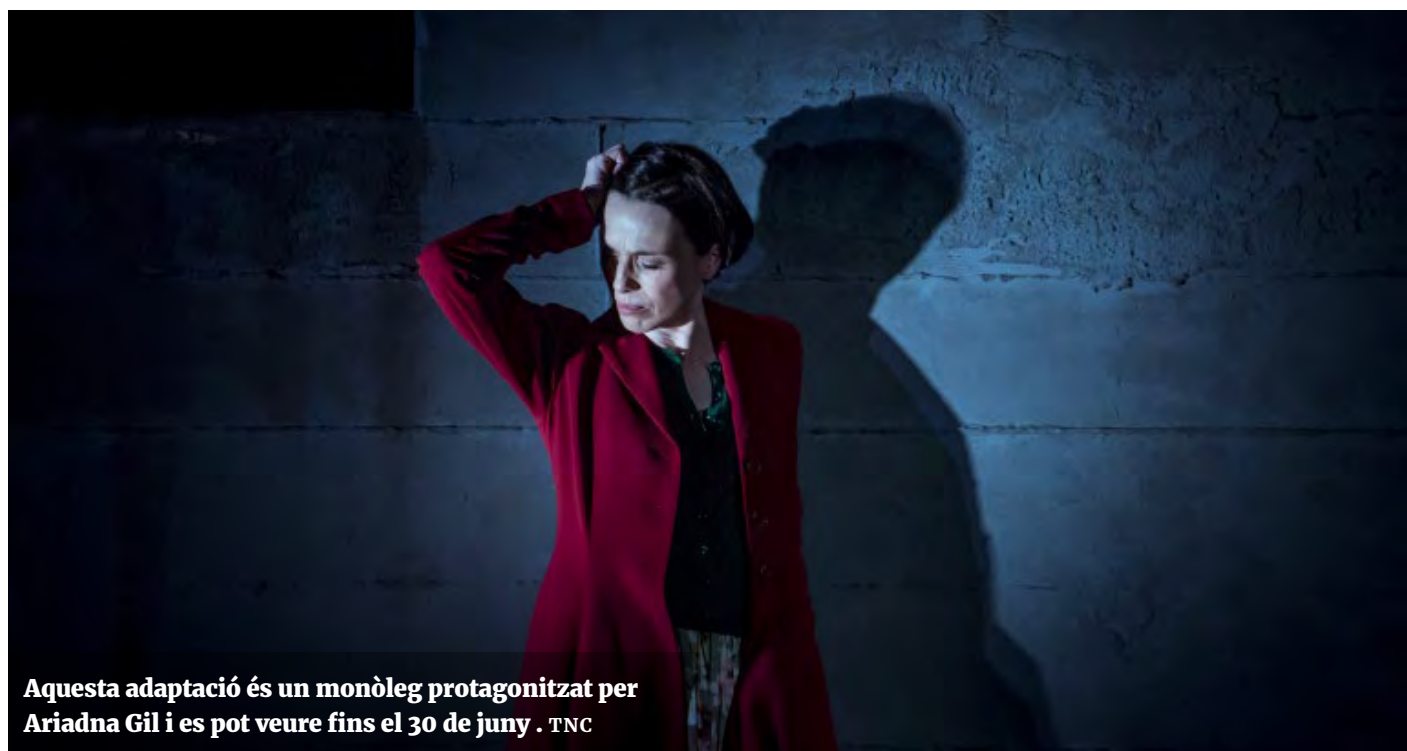
El projecte en residència d'Obeses i Jaume Coll

El quartet contemporani Obeses sempre s'ha caracteritzat per cercar nous espais d'expressió artística en els quals han sabut fer confluïr l'atreviment, l'excel·lència i, a voltes, també la sana bogeria. Per un altre costat, el poeta Jaume Coll ha estat guardonat amb el Premi Ausiàs March pel llibre *Un arbre molt alt* i és considerat una de les veus de la poesia catalana amb més projecció. Plegats han creat un espectacle on música i poesia

neixen i creixen juntes, amb el riu Ebre com a imatge de fons. Aquest espectacle és el resultat de la residència artística Litterarum Móra d'Ebre 2019, que es va fer el segon cap de setmana d'abril. El resultat es podrà veure divendres a les 23.45 a la llibreria Bassa.

L'Any Brossa arriba al Litterarum

Enguany, se celebra per tot el país el centenari del naixement del poeta, dramaturg i artista Joan Brossa amb un Any Brossa que aplega tot d'activitats. I aquesta efemèride no faltarà a Móra d'Ebre, perquè la companyia Màgia Diver s'encarregarà de recordar la seva figura. Ho farà amb l'espectacle 'Brossabadat', una obra que barreja màgia i lectura, llibres i fantasia amb contes i rondalles de Brossa. Serà dissabte a les 20.45 a la plaça de Dalt.

Aquesta adaptació és un monòleg protagonitzat per Ariadna Gil i es pot veure fins el 30 de juny. TNC

ARIADNA GIL ENCARNA EL DOLOR ÍNTIM I COL·LECTIU DE MARGUERITE DURAS AL TNC

Teatre 'El dolor' dirigit per Lurdes Barba es representa fins al 30 de juny a la sala petita

REDACCIÓ

Un dolor privat, però que alhora és el dolor de tots, de totes les guerres, de tots els moments, de la responsabilitat de tots davant les guerres i davant el dolor col·lectiu.' Així descriu Lurdes Barba *El dolor*, l'obra de l'escriptora francesa Marguerite Duras que dirigeix a la sala petita del Teatre Nacional de Catalunya. Aquesta adaptació és un monòleg protagonitzat per Ariadna Gil i es pot veure fins el 30 de juny.

Duras no va pensar *El dolor* per al teatre, sinó que és un diari que va escriure l'any 1944 durant l'espera del

seu marit, Robert Entelm, presoner als camps de concentració a la Segona Guerra Mundial. Quan va ser detingut, ella va experimentar un dolor particular que va derivar en un dolor col·lectiu. El text va restar oblidat i fins uns quants anys més tard Duras no el va recuperar i readaptar. Finalment, encara van passar anys fins que no es va publicar.

Ariadna Gil es posa a la pell de Marguerite Duras, una dona que espera el retorn del marit. Alhora, estima un altre home amb qui ha participat en la resistència durant el conflicte, i que ara l'ajuda a localitzar el marit mentre també facilita que més famílies trobin els seus desapareguts. Una recerca interminable,

sense saber si l'home que espera és viu o mort, que la confrontarà amb nombrosos supervivents de les indignitats bèl·liques.

'El text és molt fort, i no va ser escrit per ser dit i ser representat, sinó que un diari que ella va escriure mentre passava tot allò que explica', recorda Ariadna Gil. Afegeix que totes les informacions que rep la protagonista li originen una simbiosi estranya, amb una sensació que potser l'altre es mor mentrestant. I ella ho comença a viure físicament i mentalment. A més, per un costat hi ha el dolor particular que sent Duras i per un altre el dolor, de cap a cap de la història, de la dona que espera l'home i el fill que són a la guerra.

Reivindicar l'ofici del llibreter com el d'aquella persona que sap recomanar el millor llibre a cadascú per a cada moment i per a cada estat d'ànim. PAULA BONET

LA FIRA DEL LLIBRE DE PALMA, DEDICADA A L'OFICI DE LLIBRETER

Fires Durant deu dies, el Born s'omple de parades de llibres, recitals de poesia, conferències...

REDACCIÓ

Reivindicar l'ofici del llibreter com el d'aquella persona que sap recomanar el millor llibre a cadascú per a cada moment i per a cada estat d'ànim. Aquesta és la premissa de la Fira del Llibre de Palma, que es fa fins al 9 de juny al Born. Organitzada en part pel Gremi de Llibreters de Mallorca, hi participen una dotzena de llibreries –Embat, Quart Creixent, Los Oficios Terrestres, Llibres Ramon Llull, Abacus Coope-

rativa, El Corte Inglés, Rata Corner, Jaume de Montsó, Literanta, Libreria de Babel, Llibreria del Campus, Es Raconet– que organitzen més d'un centenar d'activitats.

Entre l'oferta, hi ha presentacions de llibres, taules rodones, signatures, música en directe i propostes infantils i juvenils. Un dels punts més destacats és la participació de diversos autors, com ara Ingrid Guardiola, que hi presentarà l'assaig *L'ull i la navalla*, al costat d'Agustín Fernández Mallo i de Jaume Ripoll, o l'escriptora feminista Brigitte Vasallo. També participaran en presen-

tacions i taules rodones la sevillana Elisa Victoria, Javier Castillo i la il·lustradora Olga de Dios, que farà un taller per a infants.

L'escriptora, traductora i mestra d'Educació Primària Elisabet Abeyà és l'encarregada del pregó inaugural. Un pregó que versarà sobre dos mots que l'inspiren: llegir i llibertat. 'Pots llegir només si ets lliure. Llegir en llibertat; no com una obligació', diu. En la seva carrera, Abeyà ha escrit una desena de llibres de contes infantils i també és una traductora reconeguda, sobretot de l'anglès al català.

Taron Egerton és Elton John a 'Rocketman'. ACN

‘ROCKETMAN’ TRASLLADA EL GENI MUSICAL D’ELTON JOHN A LA GRAN PANTALLA

Les estrenes cinematogràfiques d’aquest cap de setmana arriben encapçalades per *Rocketman*, la gran producció que repassa la biografia del músic britànic Elton John. El film de Dexter Fletcher s’estrena pocs dies després d’haver passat pel Festival de Cannes, això sí, fora de la secció oficial. L’altra estrena comercial de la setmana és el retorn a la gran pantalla de l’assassí en sèrie John Wick, encarnat novament per Keanu Reeves en la tercera part de *Parabellum*. I aquest cap de setmana també s’estrena *Escapada*, un film independent belga ambientat a l’estat espanyol i amb participació de Sergi López, Bruna Cusí i Fermí Reixach. En català s’estrenen el film d’animació *Dilili a París* i la comèdia *10 dies sense la mama*.

Rocketman

Direcció: Dexter Fletcher. Intèrprets: Gemma Jones, Alison Ball; Bryce Dallas Howard, Richard Madden, Taron Egerton. Gènere: Drama.

Des del començament, Elton John va destacar com a nen prodigi del piano i estudiant de l’Acadèmia Reial de Música. Després, durant la joventut i la carrera com a cantant, es va adonar que no volia dedicar-se pas a la música clàssica sinó al rock. Finalment, va esdevenir una superestrella internacional, incloent-hi la seva influent i perdurable associació musical amb el lletrista Bernie Taupin.

Escapada

Direcció: Sarah Hirtt. Intèrprets: Bruna Cusí, Marta Durruti, Diana Gilpiera; Ivan Altimira, Raphaëlle Corbisier, Rafael Espinosa. Gènere: Drama.

Uns germans es retroben a Espanya amb motiu d'una herència familiar: una casa en ruïnes envoltada de vinyes. Gustave, transportista gairebé a punt de fer fallida, Jules, un activista anarquista que viu en comunitat, i Lou, la més jove, perduda entre els seus dos germans i els seus desitjos de descobrir altres horitzons.

John Wick: Chapter 3 – Parabellum

John Wick: Capítulo 3 – Parabellum

Direcció: Chad Stahelski. Intèrprets: Halle Berry, Anjelica Huston, Asia Kate Dillon; Keanu Reeves, Jason Mantzoukas, Ian McShane. Gènere: Enjòlit.

L'assassí en sèrie John Wick ha de fugir perquè ha matat un membre del gremi internacional d'assassins i han posat preu al seu cap: 14 milions de dòlars. Ara ell és l'objectiu d'homes i dones despietats que el busquen per obtenir la recompensa.

Dilili a París

Dilili à Paris

Direcció: Michel Ocelot. Gènere: Animació.

Dilili és una heroïna jove, valenta, plena de misteri, de pistes, de desaparicions, de llocs extraordinaris, de trobades màgiques... Una història encantadora al París de la Belle Époque! En català.

CLOÏSSES AMB MONGETES

Una nova proposta de la Cuina de la Neus

Ingredients

- 600 g de mongetes seques
- 600 g de cloïsses
- 1 ceba grossa
- 2 tomàquets madurs
- 1 gra d'all
- 1 gotet de vi blanc
- oli, sal, pebre negre i pebre vermell dolç

Per a la picada:

- unes quantes avellanes
- una llesqueta de pa fregit
- 1 branqueta de julivert

NEUS CUSCÓ

Posem les mongetes en remull durant vuit hores. Les escorrem i les posem a bullir (amb aigua freda) unes dues hores a foc baix. Cap al final de la cocció hi tirem la sal. Les escorrem i guardem una mica d'aquest suc.

Mentrestant, posem les cloïsses amb aigua i sal, una mitja hora, perquè deixin anar la sorra. Les escorrem, les netegem i les reservem.

Fem un sofregit amb la ceba, els tomàquets, l'all i, al final, hi afegim un got de vi blanc.

Quan tenim el sofregit fet, hi posem les mongetes. Si cal, hi afegim una mica del suc de coure-les. A continuació, hi posem les cloïsses. Tapem la cassola perquè s'obrin. Un cop obertes, hi afegim la picada i ho salpebrem. Deixem que facin xup-xup cinc minuts més, ho retirem del foc i ja podem servir.

Un relator de l'ONU diu que Assange presenta símptomes de 'tortura psicològica' i demana que no sigui extradit

El senat no reprovarà Hernando per haver dit 'desgraciat' a Romeva

Manel presentarà el nou disc en un concert al Temporada Alta

Espanya vol represàlies contra els experts de l'ONU que van exigir l'alliberament dels presos polítics

Un treballador mort i un altre en estat crític per una fuga d'amoníac a la Pobla de Mafumet